

Финансиски извештаи и Извештај на независните
ревизори

ТТК Банка АД Скопје

31 декември 2009 година

Содржина

	Страна
Извештај на независните ревизори	1
Извештај за сеопфатната добивка	3
Извештај за финансиската состојба	4
Извештај за промените во капиталот	5
Извештај за паричните текови	6
Белешки кон финансиските извештаи	7

Извештај на независните ревизори

До Раководството и Акционерите на

ТТК БАНКА АД Скопје

Grant Thornton DOO
M.H.Jasmin 52 v-1/7
1000 Skopje
Macedonia

T +389 (2) 3214 700
F +389 (2) 3214 710
www.grant-thornton.com.mk

Ние извршивме ревизија на придружните финансиски извештаи на ТТК БАНКА АД Скопје (“Банката“) составени од Извештај за финансиската состојба на ден 31 декември 2009 година, и Извештај за сеопфатната добивка, Извештај за промените во капиталот и Извештај за паричните текови за годината што тогаш заврши, како и преглед на значајните сметководствени политики и други објаснувачки белешки, вклучени на страните 3 до 59.

Одговорност на Раководството за финансиските извештаи

Раководството е одговорно за изготвување и објективно презентирање на овие финансиски извештаи во согласност со Меѓународните Стандарди за Финансиско Известување. Оваа одговорност вклучува: креирање, имплементирање и одржување на внатрешна контрола релевантна за изготвување и објективно презентирање на такви финансиски извештаи кои не содржат материјално значајни грешки како резултат на измама или грешка, избор и примена на соодветни сметководствени политики и донесување на разумни сметководствени проценки соодветни на околностите.

Одговорност на ревизорот

Наша одговорност е да дадеме мислење за овие финансиски извештаи врз основа на извршената ревизија. Ние ја извршивме ревизијата во согласност со Меѓународните стандарди за ревизија. Тие стандарди бараат наша усогласеност со етичките барања, како и тоа ревизијата да ја планираме и извршуваме на начин кој ќе ни овозможи да стекнеме разумно уверување дека финансиските извештаи не содржат материјално значајни грешки. Ревизијата вклучува спроведување на процедури со цел стекнување ревизорски докази за износите и објавувањата во финансиските извештаи. Избраните процедури зависат од проценката на ревизорот, и истите вклучуваат проценка на ризиците од постоење на материјално значајни грешки во финансиските извештаи, било поради измама или грешка.

При овие проценки на ризиците ревизорот ја зема во предвид внатрешната контрола релевантна за подготвување и објективно презентирање на финансиските извештаи на Банката со цел креирање на такви ревизорски процедури кои ќе бидат соодветни на околностите, но не и за потребата да изрази мислење за ефективност на внатрешната контрола на Банката. Ревизијата, исто така вклучува и оценка на соодветноста на применетите сметководствени политики и на разумноста на сметководствените проценки направени од страна на Раководството, како и оценка на севкупната презентација на финансиските извештаи.

Ние веруваме дека стекнатите ревизорски докази претставуваат задоволителна и соодветна основа за нашето ревизорско мислење.

Мислење

Наше мислење е дека наведените финансиски извештаи, во сите материјални аспекти, ја претставуваат објективно финансиската состојба на Банката на ден 31 декември 2009 година, како и резултатите од работењето, промените во капиталот и паричните текови за годината што тогаш завршува, во согласност со Меѓународните Стандарди за Финансиско Известување.

Нагласок врз одредени прашања

Без да го квалификуваме нашето мислење, обрнуваме внимание на следното:

Како што е објавено во Белешките 23 и 25, со состојба на 31 декември 2009 година Банката има евидентирано преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања како и градежни објекти чија книговодствена вредност изнесува 112,615 илјади Денари и 5,253 илјади Денари соодветно. За овие материјални средства и на датумот на овој извештај Банката се уште не поседува имотни листови. Според информациите добиени од Раководството овие недвижности на Банката се во катастарски општини во кои се уште не е воспоставена евиденција на имотни листови. За овие недвижности нам ни беа презентирани други соодветни документи за сопственост (поседовни листови, договори за купопродажба, решенија за градба) кои се во согласност со Законот за сопственост.

Како што е понатаму објавено во Белешката 3.6, со состојба на 31 декември 2009 година Банката не е усогласена со одредени одредби од договорите за долгорочни кредити склучени со Европската Банка за Обнова и Развој (ЕБОР) како и со Европскиот Фонд за Југоисточна Европа (EFSE).

Grant Thornton
Скопје,
05 март 2010 година

Финансиски извештаи
31 декември 2009 година

Извештај за сеопфатната добивка

	Белешки	(000 мкд)	
		Година што завршува на 31 декември	
		2009	2008
Приходи од камата		496,556	374,317
Расходи за камата		(246,987)	(164,383)
Нето приходи од камати	6	249,569	209,934
Приходи од провизии и надомести		101,394	91,973
Расходи за провизии и надомести		(22,528)	(22,201)
Нето приходи од надомести и провизии	7	78,866	69,772
Нето-приходи / (расходи) од хартии од вредно ¹ чувани за тргување	8	2,482	(5,968)
Нето-приходи од курсните разлики	9	18,235	15,643
Останати деловни приходи	10	27,141	33,090
Деловни приходи		376,293	322,471
Исправка на вредноста на финансиските средства, на нето-основа	11	(158,502)	(153,309)
Загуба поради исправка на вредност на нефинансиските средства, на нето-основа	12	(34,838)	(4,975)
Трошоци за вработените	13	(109,855)	(110,879)
Амортизација	14	(30,832)	(26,075)
Останати деловни расходи	15	(150,159)	(142,149)
Деловни (расходи)		(484,186)	(437,387)
(Загуба) пред оданочување		(107,893)	(114,916)
Данок на добивка	16	(2,965)	(1,415)
(Загуба) за финансиската година		(110,858)	(116,331)
Останата сеопфатна добивка			
Нето промени во објективната вредност на хартии од вредност расположливи за продажба		-	-
Останата сеопфатна добивка за годината		-	-
Вкупно сеопфатна (загуба) за годината		(110,858)	(116,331)
(Загуба) за годината која им припаѓа на:			
Акционерите на Банката		(110,858)	(116,331)
(Загуба) по акција			
Основна заработувачка по акција (во Денари)	32	(122)	(128)

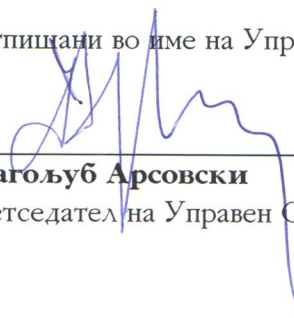
Финансиски извештаи
31 декември 2009 година

Извештај за финансиската состојба

	Белешки	2009	(000 мкд) На 31 декември 2008
Средства			
Парични средства и парични еквиваленти	17	1,221,339	1,127,272
Хартии од вредност чувани за тргување	18	9,649	2,540
Кредити и побарувања од банки	19	-	104,690
Кредити и побарувања од комитенти	20	3,657,142	3,825,194
Вложувања во хартии од вредност	21	762,052	381,651
Останати побарувања	22	89,861	168,884
Преземени средства	23	234,127	233,723
Нематеријални средства	24	10,728	5,887
Недвижности, постројки и опрема	25	308,130	322,478
Вкупно средства		6,293,028	6,172,319
Обврски			
Депозити на банки	26	128,554	140,388
Депозити на комитенти	27	4,672,596	4,335,561
Обврски по кредити	28	548,766	633,339
Посебна резерва и резервирања	29	5,616	5,110
Одложени даночни обврски	16	-	1,860
Останати обврски	30	49,872	57,579
Вкупно обврски		5,405,404	5,173,837
Капитал и резерви			
Акционерски капитал	31	907,888	907,888
Резерви		8,872	8,872
Ревалоризациски резерви (Акумулирана загуба)		130,358 (159,494)	130,358 (48,636)
Вкупно капитал и резерви		887,624	998,482
Вкупно обврски, капитал и резерви		6,293,028	6,172,319
Потенцијални и преземени обврски	33	534,100	398,018

Овие финансиски извештаи се одобрени за издавање и потпишани од Управниот Одбор на Банката на 04 март 2010 година.

Потпишани во име на Управниот Одбор на Банката од:

Драгољуб Арсовски
 Претседател на Управен Одбор

Атанас Спировски
 Член на Управен Одбор

Финансиски извештаи
31 декември 2009 година

Извештај за промените во капиталот

(во 000 мкд)	Акционерски капитал	Ревалоризациона резерва	Законска резерва	Нераспред. добивка	Вкупно капитал и резерви
На 01 јануари 2009	907,888	130,358	8,872	(48,636)	998,482
Распоред на нераспр. добивка	-	-	-	-	-
<i>Трансакции со сопствениците</i>	907,888	130,358	8,872	(48,636)	998,482
(Загуба) за годината	-	-	-	(110,858)	(110,858)
Останата сеопфатна добивка	-	-	-	-	-
<i>Вкупно сеопфатна добивка</i>	-	-	-	(110,858)	(110,858)
На 31 декември 2009	907,888	130,358	8,872	(159,494)	887,624
На 01 јануари 2008	907,888	130,358	7,051	69,516	1,114,813
Распоред на нераспр. добивка	-	-	1,821	(1,821)	-
<i>Трансакции со сопствениците</i>	907,888	130,358	8,872	67,695	1,114,813
(Загуба) за годината	-	-	-	(116,331)	(116,331)
Останата сеопфатна добивка	-	-	-	-	-
<i>Вкупно сеопфатна добивка</i>	-	-	-	(116,331)	(116,331)
На 31 декември 2008	907,888	130,358	8,872	(48,636)	998,482

Финансиски извештаи
31 декември 2009 година

Извештај за паричните текови

	(000 мкд)	
	Белешки	За годината што завршува на 31 Декември
		2009
		2008
Деловни активности		
Добивка пред оданочување		(107,893)
Усогласување за:		
Амортизација		30,832
Исправка на вредноста на финансиски средства, на нето основа		193,340
Приходи од дивиденди		(12,082)
Приходи од капитализација на дивиденди		-
Усогласување на обј. вредност на хартии од вредност наменети за тргување		-
(Добивки) од продадени преземени средства		(11,350)
Нето евидентирана вредност на продадени материјални средства		(462)
<i>Добивка пред промените во обрт. капитал</i>		<i>92,385</i>
<i>Промени во обртниот капитал</i>		
Кредити и побарувања од банки		24,844
Кредити и побарувања од комитенти		84,567
Преземени средства		(23,892)
Останати средства		(10,534)
Депозити на банки		(11,834)
Депозити на комитенти		337,035
Останати обврски		(10,339)
<i>Добивка/ (Загуба) по промените во обртниот капитал</i>		<i>482,232</i>
Платен данок на добивка		11,567
		493,799
Инвестициони активности		
(Набавка) на недвижности, постројки и опрема		(20,864)
(Набавка) на хартии од вредност наменети за тргување		(7,109)
(Набавка) на хартии од вредност расположливи за продажба		(379,183)
Приливи од дивиденди		12,082
		(395,074)
Финансиски активности		
(Отплата)/Зголемување на обврските по кредити		(84,573)
		(84,573)
Промена на резервирањето поради оштетување вклучено во парични средства и парични еквиваленти		69
		(480)
Нето промени на паричните средства и паричните еквиваленти		14,221
Парични средства и парични еквиваленти на почеток	17	976,408
Парични средства и парични еквиваленти на крај	17	990,629

Придружните белешки се составен дел на овие финансиски извештаи

Белешки кон финансиските извештаи

1 Општи информации

ТТК БАНКА АД Скопје (во понатамошниот текст “Банката“) е Акционерско Друштво основано со седиште во Република Македонија. Адресата на нејзиното регистрирано седиште е: ул. Народен Фронт бр. 19а, Скопје, Република Македонија.

Банката е овластена од Народна Банка на Република Македонија за вршење на платен промет, кредитни и депозитни активности во земјата и странство.

Вкупниот број на вработени на Банката на 31 декември 2009 и 2008 година изнесува 231 односно 235 вработени, соодветно.

2 Сметководствени политики

Во продолжение се прикажани основните сметководствени политики употребени при подготовката на овие финансиски извештаи. Овие политики се конзистентно применети на сите прикажани години, освен доколку не е поинаку наведено.

2.1 Основа за подготовка

Овие финансиски извештаи се подготвени во согласност со Меѓународните Стандарди за Финансиско Известување (МСФИ). Финансиските извештаи се подготвени со примена на основите за мерење специфицирани во МСФИ за секој поединечен вид на средство, обврска, приход и расход. Основите за нивно мерење се детално опишани во продолжение на оваа Белешка.

Подготовката на овие финансиски извештаи во согласност со МСФИ бара употреба на одредени критични сметководствени проценки. Таа исто така бара Раководството на Банката да употребува свои проценки во процесот на примена на сметководствените политики. Подрачјата што вклучуваат повисок степен на проценка или комплексност, или подрачјата во кои претпоставките и проценките се значајни за финансиските извештаи, се обелоденети во Белешка 4: Значајни сметководствени проценки.

Финансиските извештаи се подготвени со состојба на и за годините што завршуваат на 31 декември 2009 и 2008 година. Тековните и споредбените податоци прикажани во овие финансиски извештаи се изразени во илјади Денари. Онаму каде што е неопходно, презентацијата на споредбените податоци е прилагодена согласно промените во презентацијата во тековната година.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Сметководствени политики (продолжува)

Основа за подготовка (продолжува)

(а) Стандарди, измени и толкувања кои стапуваат во сила во 2009 година:

- **Измени на МСФИ 7, 'Финансиски инструменти: Обелоденувања' (во сила од 1 јануари 2009).** Измените бараат дополнителни обелоденувања за финансиските инструменти кои се евидентирани по објективна вредност во Извештајот за финансиската состојба. Овие мерења по објективната вредност се категоризираат во три нивоа на хиерархија на објективната вредност, со што се одразува до кој степен тие се базираат на видливи податоци на пазарот. За деривативните финансиски обврски мора да биде презентирана посебна квантитативна анализа на доспеаност која што ги покажува останатите договорни рокови, каде што овие се од суштинско значење за разбирање на навременоста на паричните текови. Банката ги искористила преодните одредби во измените и не предвидела компаративни информации во поглед на новите услови.
- **МСФИ 8 - 'Оперативни сегменти' (во сила од 1 јануари 2009)** МСФИ 8 беше објавен во ноември 2006 година и со исклучок на првичниот прием, стандардот најнапред ќе биде применет на сметководствениот период на Групаацијата започнувајќи на 1 јануари 2009 година. Стандардот го заменува МСС 14, 'Известување по сегменти' со неговите барања за одредување на примарните и секундарните сегменти на известување. Примената на МСФИ 8 нема да има никакво материјално влијание за Банката, но ќе влијае врз обелоденувањето на сегментите (по потреба) и врз основите за мерење во рамките на сегментите.
- **МСС 1 (Ревидиран), 'Презентација на финансиските извештаи' (во сила од 1 јануари 2009)** Ревидираниот стандард беше објавен во септември 2007 година. Тој забранува презентацијата на ставките за приходи и расходи (т.е. "промени во капиталот кои не настанале од сопственици") во Извештајот за промените во капиталот, и бара "промените во капиталот кои не настанале од сопственици" да се презентираат одделно од промените во капиталот кои настанале од сопствениците во Извештајот за сеопфатната добивка. Како резултат на ова, во Извештајот за промените во капиталот Банката ги презентира сите промени во капиталот кои настанале од сопствениците, додека сите промени во капиталот кои не настанале од сопствениците се презентираат во извештајот за сеопфатна добивка. Компаративните податоци се исто така корегирани за да бидат во согласност со ревидираниот стандард. Согласно измените на МСС 1 во јануари 2008 година, секоја компонента од капиталот, вклучувајќи ја секоја ставка од останатата сеопфатна добивка, треба да биде усогласена помеѓу износот на почетокот и на крајот на периодот.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Сметководствени политики (продолжува)

Основа за подготовка (продолжува)
Стандарди, измени и толкувања кои стапуваат во сила во 2009 година (продолжува)

- **МСФИ 2, 'Плаќања врз основа на акции' – Услови на стекнување и поништувања (во сила од 1 јануари 2009).** Одборот за меѓународни сметководствени стандарди во јануари 2008 година издаде измена на МСФИ 2, 'Плаќања врз основа на акции'. Измените се однесуваат главно на дефиницијата на условите на стекнување и на прописите за поништување на планот од страна која не е Банката. Овие измени појаснуваат дека условите на стекнување се само услуги и услови на изведба. Како резултат на измените и дополнувањата на дефиницијата на условите на стекнување, условите кои не се услови на стекнување треба да бидат земени во предвид при проценка на објективната вредност на сопственичкиот инструмент. Освен тоа, стандардот опишува дали условите на стекнување и условите кои не се услови на стекнување се исполнети. Не постои материјално влијание врз финансиските извештаи, со примена на измените на МСФИ 2 на денот на Извештајот за финансиската состојба на Банката.
- **МСС 23, 'Трошоци за позајмување' (во сила од 1 јануари 2009).** Ревидираниот стандард ја отстранува можноста за моментално признавање на трошоците и бара субјектот да ги капитализира трошоците за позајмување како трошоци кои се однесува на набавка, изградба или производство на соодветното средство како дел од трошоците за средството. Оваа промена нема влијание на финансиските извештаи на Банката за 2009 година. Ревидираниот стандард бара капитализација на трошоците за позајмување, до тој степен што тие се директно поврзани со стекнувањето, производството или изградба на средства на кои им треба значителен временски период за да се подготват за нивната наменска употреба или за продажба. Примената на МСС 23 нема материјално влијание врз резултатот или ставките од Извештајот за финансиската состојба.
- **КТМСФИ 13, 'Програми за лојалност на клиентот'**
КТМСФИ 13 *Програми за лојалност на клиентот* појаснува дека кога стоки или услуги се продаваат заедно со надоместок за лојалност на клиентот (на пример поени за лојалност или бесплатни производи), аранжманот се состои од повеќе елементи и побарувања од клиентот се алоцираат меѓу компонентите на аранжманот при користење на објективни вредности. КТМСФИ 13 не е релевантен за работењето на Банката, поради тоа што Банката не работи со програми за лојалност.

б) Стандарди, измени и толкувања на постојните стандарди кои сеуште не се во сила и не се применети од Банката пред нивното официјално стапување во сила

Следните стандарди, измени и толкувања на важечките стандарди се објавени и се задолжителни за сметководствените периоди на Банката што започнуваат на или по 01 јануари 2009 година или подоцна, но Банката не ги применувала пред нивното официјално стапување во сила.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Сметководствени политики (продолжува)

Основа за подготовка (продолжува)

Стандарди, измени и толкувања на постојните стандарди кои сеуште не се во сила и не се применети од Банката пред нивното официјално стапување во сила (продолжува)

- **МСФИ 3, 'Деловни комбинации' (Ревидиран 2008) (во сила од 1 јули 2009).** Стандардот се применува за деловни комбинации кои се појавуваат во известувачките периоди кои почнуваат на или по 1 јули 2009 и ќе се применуваат понатаму. Новиот стандард воведува промени во сметководствените одредби за деловни комбинации, но сеуште бара употреба на метод на набавка, и ќе има значајно влијание на деловните комбинации, доколку настанат такви во идните периоди на известување.
- **МСС 27 "Консолидирани и единечни финансиски извештаи" (Ревидиран 2008) (во сила од 1 јули 2009).** Ревидираниот стандард ги воведува промените во сметководствените одредби за губењето на контрола на подружницата и за промените во уделот на Банката во подружниците. Овие измени ќе се применуваат перспективно во согласност со преодните одредби и затоа немаат непосреден ефект врз финансиските извештаи на Банката.
- **Годишни подобрувања 2009 (во сила од 1 јули 2009 и понатаму).** Одборот за меѓународни сметководствени стандарди издаде *Подобрувања за меѓународниите стандарди за финансиско известување од 2009 година*. Поголемиот број од овие измени и дополнувања стапуваат во сила во годишните периоди што почнуваат на или по 1 јули 2009 или 1 јануари 2010 година. Банката не очекува овие дополнувања и измени да имаат материјално значаен ефект на финансиските извештаи на Банката.
- **МСФИ 9, "Финансиски инструменти" дел 1: Класифицирање и мерење' (во сила од 1 јануари 2013).** МСС има намера да го замени МСС 39 Финансиски инструменти: Признавање и мерење целосно до крајот на 2010 година, со заменетиот стандард кој ќе стапи на сила за годишните периоди што почнуваат на или по 1 јануари 2013. МСФИ 9 е првиот дел од Фазата 1 од овој проект. Раководството на Банката ќе го оценува влијанието што овој стандард би можел да го има на финансиските извештаи на Банката. Сепак, Раководството не очекува да ги примени измените се додека не се објават сите изменети поглавја од МСС 39, кога ќе може да се направи целосна оценка на влијанието на истите.

2.2 Странски валути

Трансакциите деноминирани во странска валута се искажани во Македонски Денари со примена на среден курс на Народна Банка на Република Македонија на денот на трансакцијата.

Средствата и обврските деноминирани во странска валута се искажани во Македонски Денари ("Денари") по официјален среден курс на денот на трансакцијата и сите добивки и загуби кои произлегуваат од курсните разлики прикажани се во Извештајот на сеопфатната добивка како приходи или расходи од финансирање во периодот на нивното настанување. Средните девизни курсеви кои беа применети за прикажување на позициите на Извештајот за финансиската состојба деноминирани во странска валута, се следните:

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Сметководствени политики (продолжува)

Странски валути (продолжува)

	<u>31 декември 2009</u>	<u>31 декември 2008</u>
1 ЕУР	61.1732 Денари	61.4123 Денари
1 УСД	42.6651 Денари	43.5610 Денари
1 ЦХФ	41.1165 Денари	41.0427 Денари

2.3 Нетирање

Финансиските средства и обврски се нетирани и презентирани во Извештајот за финансиската состојба на нето основа во случаи кога нетирањето на признаените износи е законски дозволено, понатаму, кога постои намера за исполнување на нето основа, како и во случај на истовремена реализација на средството и исполнување на обврската.

2.4 Приходи и расходи од камати

Приходите и расходите по камати се признаени во Извештајот за сеопфатната добивка за сите каматоносни финансиски средства и обврски со примена на методата на ефективна каматна стапка.

2.5 Приходи од надомести и провизии

Приходите од надомести и провизии се евидентираат во Извештајот за сеопфатната добивка врз основа на принципот на фактичност на настаните, кога услугата е обезбедена.

2.6 Приходи од дивиденди

Дивидендите се признаваат во Извештајот за сеопфатната добивка кога ќе се обезбеди правото за примање на исплата.

2.7 Финансиски средства

Банката ги класифицира финансиските средства во следниве категории: финансиски средства по објективна вредност преку добивки и загуби, финансиски средства расположливи за продажба, кредити и побарувања и финансиски средства кои се чуваат до доспевање. Раководството на Банката ја одредува класификацијата на финансиските средства при нивното почетно признавање.

Финансиски средства по објективна вредност преку добивки и загуби

Оваа категорија на финансиски средства се состои од хартии од вредност за тргување. Едно финансиско средство се класифицира како средство наменето за тргување доколку се стекнува со цел генерирање на добивка од краткорочни флукуации во цената или доколку е вклучено во портфолиото за кое постои краткорочен фактички облик на остварување добивка.

Кредити и побарувања

Кредитите и побарувањата се не-деривативни финансиски средства со фиксни или одредени плаќања кои не котираат на активен пазар. Тие се јавуваат кога Банката одобрува пари или услуги директно на коминтенти без намера за размена на побарувањето. Кредитите се признаваат кога готовината е исплатена на кредитобарателите. Кредитите и побарувањата се евидентираат по амортизирана вредност со примена на методата на ефективна каматна стапка.

Финансиски средства (продолжува)

**Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Сметководствени политики (продолжува)**

**Финансиски средства расположливи за продажба (продолжува)
*Финансиски средства расположливи за продажба***

Финансиски средства расположливи за продажба се не-деривативи, кои се креирани во оваа категорија или пак не се класифицирани во било која од останатите категории.

Финансиски средства расположливи за продажба се оние наменети за чување на неодреден временски период, кои може да се продадат доколку се појави потреба за ликвидност или промени во каматните стапки, девизните курсеви или цените на акциите.

Финансиски средства кои се чуваат до доспевање

Финансиските средства кои се чуваат до доспевање се не-деривативни финансиски средства со фиксни или утврдливи плаќања, фиксни датуми на доспевање за наплата и за кои, Раководството на Банката има позитивна намера и способност да ги чува до нивното доспевање. Доколку Банката продаде значаен износ на финансиските средства кои се чуваат до доспевање пред нивното доспевање, целата категорија на овие средства се рекласифицира во финансиски средства расположливи за продажба.

Почетно признавање на финансиските средства

Набавките и продажбите на финансиските средства се евидентираат на датумот на трансакцијата - датумот на кој што Банката има обврска да го купи или продаде средството. Кредитите се признаваат кога готовината се авансира на позајмувачите. Финансиските средства, освен оние по објективна вредност преку добивки и загуби, иницијално се признаваат по објективна вредност зголемена за трошоците на трансакцијата. Финансиските средства по објективна вредност преку добивки и загуби иницијално се признаваат по објективна вредност, додека трошоците на трансакцијата се признаваат во Извештајот за сеопфатната добивка во периодот на набавка.

Последователно евидентирање на финансиските средства

Последователно, финансиските средства чувани за тргување и финансиските средства расположливи за продажба се евидентираат според нивната објективна вредност. Вложувањата расположливи за продажба се прикажуваат според нивната објективна вредност, со исклучок за финансиските средства коишто немаат котирана пазарна цена и чијашто објективна вредност не може да се измери, коишто се мерат по набавна вредност намалена за загубите поради оштетување. Кредитите и побарувањата се евидентираат по нивната амортизирана набавна вредност со примена на методата на ефективна каматна стапка. Добивките и загубите од промената на објективната вредност на средствата по објективна вредност преку добивки и загуби се вклучуваат во Извештајот за сеопфатната добивка.

**Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Сметководствени политики (продолжува)**

Финансиски средства (продолжува)

Последователно евидентирање на финансиските средства (продолжува)

Добивките и загубите кои се јавуваат од промени во објективната вредност на финансиските средства расположливи за продажба се признаваат директно во капиталот, се до моментот на престанок на признавањето или во случај на нивно оштетување, при што акумулираните добивки или загуби, претходно признаени во капиталот, се признаваат во тековните добивки или загуби. Сепак, каматата пресметана користејќи ја методата на ефективна каматна стапка, како и позитивните и негативните курсни разлики на монетарните средства класифицирани како расположливи за продажба се признаваат во Извештајот за сеопфатната добивка. Дивидендите на хартиите од вредност расположливи за продажба се признаваат во Извештајот за сеопфатната добивка во периодот кога ќе се обезбеди правото за примање на исплатата.

Објективните вредности на котираните вложувања на активни берзи се базираат на тековните цени на котација. Доколку пазарот за некое финансиско средство не е активен (и за некотирани хартии од вредност), Банката утврдува објективна вредност по пат на употреба на техники на проценка.

Финансиските средства престануваат да се признаваат по истекот на правата за примање на паричните текови од финансиските средства или по нивното пренесување, а Банката ги пренела значително сите ризици и користи од сопственост.

2.8 Оштетување на финансиските средства

Средства евидентирани по амортизирана набавна вредност

На секој датум на Извештајот за финансиската состојба, Банката проценува дали постои објективен доказ за оштетување на финансиското средство. Финансиското средство или група на финансиски средства се оштетени само доколку постои објективен доказ за оштетување како резултат на еден или повеќе настани што се појавиле по првичното признавање на средствата (“случај на загуба“) и дека тој случај на загуба (или случаи) влијае на предвидениот иден готовински тек на финансиското средство или група финансиски средства кои можат веродостојно да се проценат.

Критериумите што Банката ги користи при утврдување на постоењето објективен доказ за загуба од оштетување, вклучуваат:

- Непочитување на договорните обврски за плаќање на главнината или каматата,
- Потешкотии со паричните текови кај позајмувачот,
- Неисполнување на договорите или условите за кредитирање,
- Отпочнување на стечајни постапки,
- Влошување на конкурентната позиција на позајмувачот,
- Намалување на вредноста на дадените гаранции - колатерал, и
- Активирање на колатералот.

**Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Сметководствени политики (продолжува)****Оштетување на финансиски средства (продолжува)
Средства евидентирани по амортизирана набавна вредност(продолжува)**

Банката врши проценка на постоенето на објективен доказ за оштетување на поединечна основа за поединечно значајни финансиски средства, како и поединечно или збирно за финансиски средства што не се поединечно значајни. Доколку Банката утврди дека не постои објективен доказ за оштетување за поединечно проценето финансиско средство, било значајно или не, таа го вклучува средството во група на финансиски средства со слични карактеристики на кредитен ризик и врши збирна проценка на оштетувањето.

Износот на загубата претставува разлика помеѓу евидентираните износ на средството и сегашната вредност на проценетите идни парични текови (исклучувајќи ги идните загуби по основ на кредитот) дисконтирани со примена на изворната ефективна каматна стапка на финансиското средство. Евидентираните износ на средството се намалува преку употребата на сметка за резервирање поради оштетување, со истовремено признавање на соодветниот расход поради оштетување во тековниот Извештај за сеопфатната добивка.

За целите на збирната проценка на оштетувањето, финансиските средства се групирани врз основа на слични карактеристики на кредитниот ризик (односно врз основа на процес на рангирање при што Банката ги зема предвид видот на средство, индустрискиот сектор, географската локација, видот на кредитното обезбедување, кредитната историја и останати фактори).

Овие карактеристики се релевантни за проценка на идните парични текови за групи на такви средства, што претставува индикатор за способноста на должниците да ги платат сите доспееани износи во согласност со договорените услови на средствата што се проценуваат.

Во случај на ненаплатливост на кредитот, истиот се отпишува наспроти соодветното резервирање поради оштетување. Таквите кредити се отпишуваат откако ќе се завршат сите неопходни процедури и ќе се утврди износот на загубата. Последователните надоместувања на претходно отпишаните износи го намалуваат износот на резервирањето поради оштетување на кредитите, во корист на тековните добивки.

Средства евидентирани по објективна вредност

На секој датум на Извештајот за финансиската состојба, Банката проценува дали постои објективен доказ за оштетување на финансиското средство. Значителното или пролонгирано опаѓање на објективната вредност на финансиското средство под неговата набавна вредност претставува објективен доказ при утврдувањето на можноста од оштетување. Доколку постои таков доказ за финансиските средства расположливи за продажба, кумулативната загуба - измерена како разлика меѓу набавната вредност и тековната објективна вредност се признава во Извештајот за сеопфатната добивка. Доколку, во последователен период, објективната вредност на должнички инструмент класифициран како расположлив за продажба се зголеми, а зголемувањето може објективно да се поврзе со настан кој се јавува по признавањето на загубата поради оштетување во тековните добивки или загуби, загубата поради оштетување се намалува преку Извештајот за сеопфатната добивка.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Сметководствени политики (продолжува)

2.9 Преземени средства

Преземените средства се состојат од згради и опрема добиени во замена за обврски кои се чуваат со цел за нивна понатамошна продажба. Истите не се користат за извршување на основните активности на Банката. Овие средства се признаваат според пониската вредност помеѓу набавната вредност и проценетата објективна вредност намалена за очекуваните трошоци за нивна продажба. Банката планира да ги продаде овие средства во период од пет години од моментот на нивното стекнување.

2.10 Нематеријални средства

Компјутерски софтвер

Трошоците поврзани со развојот или одржувањето на компјутерски софтверски програми се признаваат како трошоци во моментот на нивното настанување. Трошоците директно поврзани со препознатливи и уникатни софтверски производи контролирани од страна на Банката кои најверојатно ќе создадат економски користи кои ќе ги надминат трошоците после една година, се признаваат како нематеријални средства. Трошоците за развој на компјутерски софтвер кои се признаваат како средства се амортизирани користејќи праволиниска метода во текот на период од пет години.

Останати нематеријални средства

Трошоците за стекнување права и лиценци се капитализирани и амортизирани користејќи праволиниска метода во текот на период од пет години.

2.11 Недвижности, постројки и опрема

Недвижностите, постројките и опремата се евидентирани по набавна вредност намалена за акумулирана амортизација. Набавната вредност вклучува трошоци кои директно се однесуваат на набавката на средствата.

Амортизацијата се пресметува пропорционално, со примена на законски пропишани стапки со цел алокација на набавната вредност на имотот, зградите и опремата во текот на нивниот проценет век на употреба.

Во продолжение е даден проценетиот век на употреба на некои позначајни ставки од материјалните средства:

Згради	40 години
Возила	4 години
Мебел и канцелариска опрема	4-10 години
Останата опрема	4-10 години

Последователните набавки се вклучени во евидентираната вредност на средството или се признаваат како посебно средство, соодветно, само кога постои веројатност од прилив на идни економски користи за Банката поврзани со ставката и кога набавната вредност на ставката може разумно да се измери.

Сите други редовни одржувања и поправки се евидентираат како расходи во Извештајот за сеопфатната добивка во текот на финансискиот период во кој се јавуваат.

**Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Сметководствени политики (продолжува)****Недвижности, постројки и опрема (продолжува)**

Добивките и загубите поврзани со оттуѓувањата се утврдуваат по пат на споредба на приливите со евидентираниот износ. Истите се вклучуваат во Извештајот за сеопфатната добивка.

2.12 Оштетување на нефинансиски средства

Средствата подложни на амортизација се проверуваат од можни оштетувања секогаш кога одредени настани или промени укажуваат дека евидентираниот износ на средствата не може да се надомести. Кога евидентираниот износ на средството е повисок од неговиот проценет надоместлив износ, тој веднаш се отпишува до неговиот надоместлив износ. Надоместливиот износ претставува повисокиот износ помеѓу нето продажната цена и употребната вредност на средствата.

2.13 Парични средства и парични еквиваленти

За потребите на Извештајот за паричните текови, паричните средства и паричните еквиваленти вклучуваат сметки со доспеаност помала од 3 месеца од датумот на набавка, вклучувајќи готовина и салда во Народна Банка на Република Македонија.

2.14 Резервирање

Резервирање се признава кога Банката има тековна обврска како резултат на настан од минатото и постои веројатност дека ќе биде потребен одлив на средства кои вклучуваат економски користи за подмирување на обврската, а воедно ќе биде направена веродостојна проценка на износот на обврската. Резервирањата се проверуваат на секој датум на извештајот за финансиска состојба и се корегираат со цел да се рефлектира најдобрата тековна проценка. Кога ефектот на времената вредност на парите е материјален, износот на резервирањето претставува сегашна вредност на трошоците кои се очекува да се појават за подмирување на обврската.

2.15 Надомести за вработените

Банката плаќа придонеси за пензиско осигурување на своите вработени, согласно домашната регулатива за социјално осигурување. Придонесите, врз основа на платите, се плаќаат во државниот Пензиски Фонд и задолжителните приватни пензиски фондови. Не постои дополнителна обврска во врска со овие пензиски планови. Освен тоа, сите работодавци во Република Македонија имаат обврска да исплаќаат на вработените посебна минимална сума при пензионирањето во износ утврдени со закон. Банката нема извршено резервирање за пресметан посебен минимален износ за пензионирање на вработените, бидејќи овој износ не е од материјално значење за финансиските извештаи.

Банката не оперира со пензиски планови или планови за надоместоци при пензионирање, така што нема дополнителни обврски за пензии. Банката не е обврзана да обезбеди дополнителни надоместоци за тековните или претходните вработени.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Сметководствени политики (продолжува)

2.16 Данок на добивка

Трошокот за данок на добивка претставува збир на тековниот и одложениот данок на добивка.

Со состојба на 31 декември 2008 година, тековниот данок на добивка се пресметуваше во согласност со домашната законска регулатива, каде што основа за пресметување на данокот на добивка од 10% беше добивката која се утврдува во даночниот биланс, корегирана за одредени неодбитни или неоданочиви ставки.

Согласно промените во законската регулатива за данок на добивка кои се применуваат од 1 јануари 2009 година, Банката се ослободува од плаќањето на данок на нераспределена добивка остварена од 1 јануари 2009 година се до моментот кога таа добивка е распределена како дивиденда или друга форма на распределба. Износот кој што ќе се распределува во вид на дивиденди ќе се оданочува во моментот на нивната исплата. Данокот на добивка, по стапка од 10%, се плаќа на неодбитните трошоци признати во текот на годината, намален за даночен кредит, без оглед на распределбата на дивиденди.

Одложениот данок од добивка се евидентира во целост, користејќи ја методата на обврска, за времените разлики кои се јавуваат помеѓу даночната основа на средствата и обврските и износите по кои истите се евидентирани за целите на финансиското известување. При утврдување на одложениот данок на добивка се користат тековните важечки даночни стапки. Одложениот данок на добивка се терети или одобрува во Извештајот за сеопфатната добивка, освен доколку се однесува на ставки кои директно го теретат или одобруваат Извештајот за сеопфатната добивка, во кој случај одложениот данок се евидентира исто така во Извештајот за сеопфатната добивка.

Одложените даночни средства се признаваат во обем во кој постои веројатност за искористување на времените разлики наспроти идната расположлива оданочива добивка.

2.17 Позајмици

Позајмиците иницијално се признаваат по објективна вредност, што претставува примени приливи (објективна вредност на примените надомести) намалени за направените трошоци на трансакцијата. Позајмиците се евидентирани последователно според нивната амортизирана набавна вредност.

2.18 Капитал, резерви и плаќања за дивиденди

(а) Акционерски капитал

Акционерскиот капитал ја претставува номиналната вредност на емитираните акции.

(б) Трошоци поврзани со емисија на акции

Трошоците поврзани со емисија на нови акции, опции или стекнувањето на деловна активност се презентирани во капиталот како намалување, нето од данокот, на приливите.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Сметководствени политики (продолжува)

Капитал, резерви и плаќања за дивиденди (продолжува)

(в) Сојсјивени акции

Кога Банката откупува свој акционерски капитал, платените надомести се одземаат од вкупниот акционерски капитал како сопствени акции се додека истите не се отуѓат. Кога таквите акции последователно се продаваат, примените надомести се вклучуваат во акционерскиот капитал.

(г) Резерви

Резервите, се создадени во текот на периодите врз основа на добивки/загуби од ревалоризација на категорија средства, во случајот со ревалоризациони резерви како и по пат на распределба на акумулирани добивки врз основа на законската регулатива и одлуките на Раководството на Банката.

(д) Нераспределени добивки/ акумулирани (загуби)

Нераспределените добивки/ акумулирани (загуби) ги вклучуваат тековните како и оние од претходните периоди, задржани добивки и акумулирани загуби.

(е) Дивиденди на обични акции

Дивидендите на обичните акции се признаваат во капиталот во периодот во кој што се одобрени од страна на акционерите на Друштвото. Дивидендите за годината што се објавени по датумот на извештајот за финансиска состојба се објавени во Белешката за настани по датумот на известувањето.

2.19 Доверителски активности

Банката вообичаено делува како доверител и има останати доверителски својства што резултира во чување или пласирање на средства во име на физички лица или останати институции. Овие средства и приходот кој резултира од нив не се вклучени во овие финансиски извештаи, поради тоа што тие не се средства на Банката.

2.20 Известување според сегменти

Деловен сегмент претставува група на средства или активности кои се ангажирани во обезбедувањето на производи или услуги кои се предмет на ризици и надомести кои се разликуваат од оние во останатите деловни сегменти. Географскиот сегмент е ангажиран во обезбедување на производи или услуги во одредено економско опкружување кое е предмет на ризици и надомести кои се разликуваат од оние сегменти кои ги извршуваат активностите во други економски опкружувања.

2.21 Потенцијални и преземени обврски

Банката презема обврски во текот на своите деловни активности по основ на кредитни пласмани евидентирани на сметките од вонбилансната евиденција, што првенствено вклучуваат гаранции и акредитиви. Овие финансиски обврски се евидентираат во Извештајот за финансиската состојба кога ќе можат да се повратат. Резервирање поради оштетување поврзано со вонбилансните потенцијални и превземени обврски е објавено во рамките на “оштетување на финансиски средства“ во оваа Белешка, и е вклучено во Извештајот за финансиската состојба како обврска.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Сметководствени политики (продолжува)

2.22 Настани по датумот на известување

Настаните по датумот на известување кои обезбедуваат дополнителни информации во врска со состојбата на субјектот на денот на Извештајот за финансиската состојба (настани за кои може да се врши корегирање) се рефлектирани во финансиските извештаи. Настаните по датумот на известување за кои не може да се врши корегирање се прикажуваат во белешките во случај кога се материјално значајни.

3 Управување со ризици од финансирање

Банката воспоставува интегриран систем за управување со сите материјални и нематеријални ризици на кои е изложена и кој е соодветен на природата, големината и сложеноста на финансиските активности коишто ги врши Банката во своето работење е изложена на следните видови ризици:

- Кредитен ризик, вклучувајќи го и ризикот на земјата.
- Ризик од ликвидност.
- Валутен ризик.
- Ризик од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарските активности.
- Ризик од концентрација на изложеноста на Банката.
- Оперативен ризик.
- Стратегиски ризик.
- Правен ризик.
- Репутациски ризик.

Врз основа на Стратегијата за преземање и управување со ризици, Банката воспоставува посебни политики и процедури за преземање и управување со сите ризици на кои е изложена во своето работење.

Политиките за преземање и управување со ризиците содржат:

- Оценка на капацитетот на Банката за преземање одделни ризици, како и за оценка на нејзиниот профил на ризичност.
- Организациона поставеност на функцијата за управување со ризиците.
- Основни елементи на управувањето со ризиците.
- Прифатливи инструменти за заштита од или намалување на ризиците.
- Внатрешната контрола и основни елементи на процесот на интерно утврдување и оценка на потребната адекватност на капиталот на Банката.

Исто така, Банката согласно политиките за преземање и управување со ризиците воспоставува процедури за преземање, мерење или оценка, следење, контрола или намалување на ризиците кои треба:

- Да овозможат навремено и сеопфатно идентификување на ризиците (мапирање на ризиците) со кои се соочува Банката.
- Да се засноваат врз квантитативни и/или квалитативни оценки за мерливите и немерливите ризици.
- Да вклучуваат правила, начини и постапки за намалување, диверзификација, трансфер и избегнување на ризиците, кои се идентификувани, мерени и оценети од страна на Банката.
- Да се дефинираат фреквенцијата и методите за следење на ризиците.

Банката воспоставува организациона структура, со јасно дефинирани надлежности и одговорности при преземањето и управувањето со ризиците, која одговара на големината, видот и сложеноста на Банката и на финансиските активности кои ги врши.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)**Управување со ризици од финансирање (продолжува)**

Организацијата на системот за управување со ризиците се воспоставува на следните хиерархиски нивоа:

- Стратешко ниво - функцијата на управување со ризиците се остварува од страна на членовите на Надзорниот одбор и Управниот одбор.
- Макрониво - функцијата на управување со ризиците на ниво на деловна единица или деловна линија и се извршува од страна на другите лица со посебни права и одговорности кои извршуваат раководна функција и/или од посебниот организациски дел надлежен за следење на управувањето со сите или со одделни ризици и се одвива на ниво на Одбор за управување со ризици.
- Микрониво - активностите поврзани со управувањето со ризиците се извршуваат од страна на лицата кои во секојдневното работење преземаат ризици, согласно со процедурите за работа и системите за внатрешна контрола, и се одвива на ниво на центар за управување со ризици и на ниво на деловни единици сектори.

3.1 Кредитен ризик

Кредитниот ризик е ризик од финансиска загуба на Банката доколку клиентот или договорната странка од финансиски инструмент не успее да ги исполни своите договорни обврски и главно произлегува од дадените кредити и аванси на клиенти и други банки, издадени гаранции и акредитиви и вложувања во хартии од вредност. Со цел управување со ризик, Банката ги зема предвид и ги разгледува збирно сите елементи од изложеноста на кредитен ризик (како индивидуален ризик на неисполнување на обврските на должникот, ризик на земја и ризик на одделен сектор).

Банката дефинира прифатливи кредитни изложености со што се очекува:

- Дисперзија на кредитниот ризик.
- Зголемување на обемот на кредитното портфолио.
- Подобрување на квалитетот на портфолиото.
- Зголемување на профитабилноста на Банката.

Управувањето и контролата со кредитниот ризик се централизирани во Служба за управување со ризици, кој што пак редовно го известува Одборот за управување со ризици и Управниот Одбор, а преку нив Надзорниот Одбор и Одборот за ревизија.

Банката ги управува, ограничува и контролира концентрациите на кредитниот ризик во моментот на нивно идентификување - особено во однос на поединечни договорни страни или групи, како и во однос на индустриски сектори и земји.

Банката ги структурира нивоата на преземениот кредитен ризик по пат на одредување лимити на прифатлив ризик во врска со еден позајмувач, или група позајмувачи, и на географски и индустриски сегменти.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Управување со ризици од финансирање (продолжува)
Кредитен ризик (продолжува)

Изложеноста на кредитен ризик исто така се управува преку редовна анализа на способноста на позајмувачите да ги исполнат своите обврски по основ на каматата и главнината, како и преку измена на овие кредитни лимити доколку е тоа возможно.

Обезбедувањето претставува еден од најтрадиционалните и најчести начини за намалување на кредитниот ризик. Банката применува упатства во врска со прифатливоста на одредени класи на обезбедување. Основните видови обезбедување за кредитите и авансите се следните:

- Хипотеки над станбен имот и деловен простор.
- Залог врз деловни средства како што се: опрема, залихи и побарувања.
- Залог врз финансиски инструменти како што се акции.
- Паричен депозит.
- Меница.

Банката доколку оцени, а со цел намалување на кредитниот ризик, може да побара дополнително обезбедување од своите комитенти.

Политики и процедури

По извршената класификација на изложеноста на кредитен ризик на поединечна основа, Банката врши исправка на вредноста на активните билансни и вонбилансни побарувања преку утврдување на сегашна вредност на идните парични текови кои ќе настанат врз основа на тие побарувања.

Износот на исправката на вредност за активните билансни побарувања на поединечна основа се утврдува како разлика помеѓу сметководствената вредност на билансите побарувања и сегашната вредност на проценетите надоместливи износи (исклучувајќи ги идните загуби по основ на кредитот). Сегашната вредност на активните билансни побарувања се добива со дисконтирање на очекуваните идни парични текови по тие побарувања со употреба на ефективна каматна стапка утврдена врз основа на договорот.

Ефективната каматна стапка е каматна стапка со чија примена сегашната вредност на сите идни парични приливи се изедначува со сегашната вредност на сите идни парични одливи. При пресметка на ефективната каматна стапка Банката:

- Ги зема предвид сите идни парични текови (приливи и одливи) кои се очекува дека ќе настанат согласно договорените услови.
- Ги зема предвид и сите платени и/ или наплатени провизии и надомести кои претставуваат составен дел од ефективната каматна стапка на побарувањето.
- Не ги зема предвид провизиите и надоместите за вложување на депозит како обезбедување за побарувањето.
- Не ги зема предвид идните загуби поради кредитен ризик од побарувањето.

За потребите за дисконтирање на очекуваните идни парични текови се употребува ефективна каматна стапка на годишна основа.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Управување со ризици од финансирање (продолжува)

Кредитен ризик (продолжува)

Доколку поради финансиски потешкотии на клиентот, Банката одобри измена на условите на кредитирање, во поглед на висината на каматата и периодите на отплата на обврските на клиенти, за дисконтирање на очекуваните идни парични текови се употребува ефективната каматна стапка, важечка пред измените на условите на кредитирање.

За дисконтирање на очекуваните идни парични текови од побарувања со променлива каматна стапка, Банката ја применува ефективната каматна стапка, согласно договорот, важечка на денот на утврдување на сегашната вредност на очекуваните парични текови.

Во овие случаи, ефективната каматна стапка се пресметува за целиот период на важност на договорот (не само на преостанатиот период до доспевање), со примена на каматна стапка, важечка на денот на утврдување на сегашната вредност на очекуваните парични текови. Доколку каматна стапка на денот на утврдување на сегашната вредност е променета за помалку од 10% во однос на последната каматна стапка со која е извршено дисконтирање на идните парични текови, Банката може да ја примени претходната ефективна каматна стапка која била применета при утврдување на сегашната вредност на очекуваните идни парични текови.

Банката врши исправка на вредноста, односно издвојува посебна резерва, во рамките на следните граници:

- Од 0% до 10% од изложеноста на кредитен ризик класифицирана во категоријата на ризик “А”.
- Над 10% до 25% од изложеноста на кредитен ризик класифицирана во категоријата на ризик “Б”.
- Над 25% до 50% од изложеноста на кредитен ризик класифицирана во категоријата на ризик “В”.
- Над 50% до 75% од изложеноста на кредитен ризик класифицирана во категоријата на ризик “Г”.
- Над 75% до 100% од изложеноста на кредитен ризик класифицирана во категоријата на ризик “Д”.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Управување со ризици од финансирање (продолжува)

Максимална изложеност на кредитен ризик

Максималната изложеност на кредитен ризик е прикажана преку евидентираниите износи на финансиските средства во Извештајот за финансиската состојба, прикажани во табелата подолу (во илјади Денари):

	Парични средства и парични еквиваленти		Кредити и побарувања од банки		Кредити и побарувања од комитенти		Хартии од вредност расположливи за продажба		Хартии од вредност кои се чуваат до доспевање		Хартии од вредност кои се чуваат за тргување		Останати побарувања		Вкупно 2008	
	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008		
Катег. на ризик А	505,033	604,358	-	-	3,246,766	3,513,132	762,717	371,953	2	2	9,649	2,540	23,596	15,885	4,547,763	4,507,870
Катег. на ризик Б	-	-	-	-	206,566	183,500	-	11,580	-	-	-	-	1,083	292	207,649	195,372
Катег. на ризик В	1,981	-	-	-	161,269	129,887	-	-	-	-	-	-	794	3,708	164,044	133,595
Катег. на ризик Г	-	1	-	-	218,510	99,561	156	156	-	-	-	-	1,435	245,325	220,101	345,043
Катег. на ризик Д	-	196	-	-	132,665	171,121	75,787	75,787	-	-	-	-	265,191	16,014	473,643	263,118
Сметков. вредност пред исправка на вредноста	507,014	604,555	-	-	3,965,776	4,097,201	838,660	459,476	2	2	9,649	2,540	292,099	281,224	5,613,200	5,444,998
(Исправка на вредноста)	(1,119)	(1,188)	-	-	(308,634)	(272,007)	(76,610)	(77,827)	-	-	-	-	(215,799)	(140,002)	(602,162)	(491,024)
Нето сметков. вредност по исправка на вредноста на 31 декември	505,895	603,367	-	-	3,657,142	3,825,194	762,050	381,649	2	2	9,649	2,540	76,300	141,222	5,011,038	4,953,974
Недостасани и нештетени	715,444	523,905	-	104,690	-	-	-	-	-	-	-	-	13,561	27,662	729,005	656,257
Нето сметков. вредност по исправка на вредноста на 31 декември	1,221,339	1,127,272	-	104,690	3,657,142	3,825,194	762,050	381,649	2	2	9,649	2,540	89,861	168,884	5,740,043	5,610,231

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Управување со ризици од финансирање (продолжува)

Вредност на обезбедувањето (објективна вредност) земена за заштита на кредитниот ризик (во илјади Денари)

	Кредити и побарувања од комитенти		Останати побарувања		Вонбилансни изложености		2009	Вкупно 2008
	2009	2008	2009	2008	2009	2008		
Првокласни инструменти за обезбедување:								
- Парични депозити (во депо и/или ограничени на сметки во Банката)	160,024	424,402	21,042	44,926	16,301	9,712	197,367	479,040
Гаранции од физички лица	2,424,708	2,679,197	34,494	260,857	77,940	86,735	2,537,142	3,026,789
Имот за сопствена употреба (станови, куќи)	5,535,737	4,980,705	181,284	287,950	461,979	260,652	6,179,000	5,529,307
Имот за вршење дејност	623,900	561,346	1,121	32,453	1,305	1,458	626,326	595,257
Залог на подвижен имот	1,513,778	1,362,001	49,157	78,742	80,284	70,575	1,643,219	1,511,318
Останати видови на обезбедување	477,851	762,533	58,732	51,408	44,871	50,649	581,454	864,590
	10,735,998	10,770,184	345,830	756,336	682,680	479,781	11,764,508	12,006,301

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Управување со ризици од финансирање (продолжува)

Индустриски сектори

Следната табела дава преглед на изложеноста на Банката на кредитен ризик според евидентираните износи, категоризирани по индустриски сектори со состојба на 31 декември 2009 и 2008 година (во илјади Денари):

	Парични средства и парични еквиваленти		Кредити и побарувања од банки		Кредити и побарувања од комитенти		Хартии од вредност расположливи за продажба		Хартии од вредност кои се чуваат до доспевање		Хартии од вредност кои се чуваат за тргување		Останати побарувања		Вкупно	
	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008		
Индустриска гранка																
Нерезиденти	493,179	510,400	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	493,180	510,400
Земјоделство, лов и шумарство	-	-	-	-	210,332	132,770	-	-	-	-	-	-	131	235	210,463	133,005
Рударство	-	-	-	-	19,384	13,311	-	-	-	-	-	-	225	11,909	19,609	25,220
Преработувачка индустрија	-	-	-	-	790,607	958,302	21,357	21,391	-	-	-	-	50,081	119,729	862,045	1,099,422
Градежништво	-	-	-	-	178,197	137,436	-	-	-	-	-	-	6,979	6,061	185,176	143,497
Трговија на големо и трговија на мало;	-	-	-	-	813,008	776,213	76	-	-	-	-	-	3,574	4,138	816,658	780,351
Хотели и ресторани	-	-	-	-	33,719	48,674	-	1,247	-	-	-	-	69	-	33,788	49,921
Сообраќај, складирање и врски	-	-	-	-	223,029	312,812	-	-	-	-	-	-	228	277	223,257	313,089
Финансиско посредување	728,160	616,872	-	104,690	11	5,733	659,763	359,011	2	2	9,649	2,540	22,328	3,415	1,419,913	1,092,263
Активности во врска со недвижен имот, изнајмување и деловни активности	-	-	-	-	105,514	72,457	-	-	-	-	-	-	181	8,698	105,695	81,155
Јавна управа и одбрана; задолжителна социјална заштита	-	-	-	-	-	-	80,854	-	-	-	-	-	24	-	80,878	-
Образование	-	-	-	-	10,549	7,244	-	-	-	-	-	-	8	344	10,557	7,588
Здравство и социјална работа	-	-	-	-	94,068	64,597	-	-	-	-	-	-	80	3,347	94,148	67,944
Други комунални, културни, општи и лични услужни активности	-	-	-	-	24,250	16,653	-	-	-	-	-	-	211	3,322	24,461	19,975
Физички лица	-	-	-	-	1,140,814	1,269,014	-	-	-	-	-	-	5,604	7,284	1,146,418	1,276,298
Останато	-	-	-	-	13,660	9,978	-	-	-	-	-	-	137	125	13,797	10,103
Вкупно	1,221,339	1,127,272	-	104,690	3,657,142	3,825,194	762,050	381,649	2	2	9,649	2,540	89,861	168,884	5,740,043	5,610,231

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Управување со ризици од финансирање (продолжува)

Географска локација

Географска локација	Парични средства и парични еквиваленти		Кредити и побарувања од банки		Кредити и побарувања од комитенти		Хартии од вредност расположливи за продажба		Хартии од вредност кои се чуваат до доспевање		Хартии од вредност кои се чуваат за тргување		Останати побарувања		Вкупно	
	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008
Географска локација																
Република Македонија	728,160	616,697	-	104,690	3,657,142	3,825,194	762,050	381,649	2	2	9,649	2,540	89,860	168,884	5,246,863	5,099,656
Земји-членки на Европската унија	379,515	285,966	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	379,516	285,966
Европа (останато)	106,227	5,347	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	106,227	5,347
Земји-членки на ОЕЦД (без европските земји-членки на ОЕЦД)	7,437	219,262	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7,437	219,262
Вкупно	1,221,339	1,127,272	-	104,690	3,657,142	3,825,194	762,050	381,649	2	2	9,649	2,540	89,861	168,884	5,740,043	5,610,231

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Управување со ризици од финансирање (продолжува)

3.2 Ризик на ликвидност

Банката е изложена на дневни повлекувања на средства од своите расположливи готовински ресурси на тековните сметки, достасаните депозити, по основ на одобрени кредити, како и останати повлекувања.

Следните табели ги анализираат средствата и обврските на Банката, групирани според нивната доспеаност врз основа на преостанатиот период од датумот на Извештајот за финансиската состојба до договорниот датум на доспевање.

	Помалку од 1 мес.	Од 1 до 3 месеци	Од 3 до 12 месеци	Од 1 до 5 години	Во илјади Денари Над 5 години	Вкупно
31 декември 2009						
Средства						
Парични средства и парични еквиваленти	992,762	-	-	228,577	-	1,221,339
Хартии од вредност чувани за тргување	2,924	6,725	-	-	-	9,649
Кредити и побарувања од комитенти	390,140	369,023	910,946	1,790,305	196,728	3,657,142
Вложувања во хартии од вредност	608,451	-	79,941	73,660	-	762,052
Останати побарувања	41,487	-	-	48,374	-	89,861
Вкупно средства	2,035,764	375,748	990,887	2,140,916	196,728	5,740,043
Обврски						
Депозити на банки	36,794	91,760	-	-	-	128,554
Депозити на комитенти	2,085,880	897,857	1,353,285	335,574	-	4,672,596
Обврски по кредити	20,336	16,733	107,139	354,797	49,761	548,766
Останати обврски	47,156	-	-	-	-	47,156
Вкупно обврски	2,190,166	1,006,350	1,460,424	690,371	49,761	5,397,072
Нето ликвидна разлика	(154,402)	(630,602)	(469,537)	1,450,545	146,967	342,971
31 декември 2008						
Вкупно средства	1,812,515	462,759	1,161,369	2,173,589	-	5,610,232
Вкупно обврски	2,812,793	638,072	1,108,131	612,981	-	5,171,977
Нето ликвидна разлика	(1,000,278)	(175,313)	53,238	1,560,608	-	438,255

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Управување со ризици од финансирање (продолжува)

3.3 Пазарни ризици

Банката е изложена на пазарни ризици. Пазарните ризици произлегуваат од отворената позиција на Банката на ефектот од флукуацијата на пазарните каматни стапки, како и од ефектот од флукуацијата на курсевите на странските валути. Раководството на Банката утврдува прифатливи лимити на ризик, кои се базираат на нивно секојдневно следење.

а) Каматен ризик

Банката е изложена на ефектите од флукуацијата на нивоата на пазарните каматни стапки врз нејзината финансиска состојба и парични текови. Табелата подолу ги анализира средствата и обврските на Банката групирани според нивната доспеаност врз основа на преостанатиот период од датумот на балансирање до договорниот датум на доспевање на ден 31 декември 2009 и 31 декември 2008.

31 декември 2009	Ефект. Кам. стапка (во%)	Инструменти со променлива каматна стапка	Инструменти со фиксна каматна стапка, вклучувајќи ги и инструм/ со променлива каматна стапка, предмет на одлука						во илјади Денари	
			Помалку од 1 мес.	Од 1 до 3 месеци	Од 3 до 12мес.	Од 1 до 5 години	Над 5 години	Некама-тоносно	Вкупно	
Средства										
Парични средства и парични еквиваленти	0.68%	-	720,301	-	-	228,577	-	272,461	1,221,339	
Хартии од вредност чувани за тргување	-	-	9,649	-	-	-	-	-	9,649	
Кредити и побарувања од комитенти	11.73%	199,416	382,444	357,872	908,919	1,381,523	194,771	232,197	3,657,142	
Вложувања во хартии од вредност	8.15%	-	606,030	-	79,940	-	-	76,082	762,052	
Останати побарувања	-	-	-	-	-	-	-	89,861	89,861	
		199,416	1,718,424	357,872	988,859	1,610,100	194,771	670,601	5,740,043	
Обврски										
Депозити на банки	5.40%	-	36,646	91,760	-	-	-	148	128,554	
Депозити на комитенти	5.40%	-	1,942,881	897,857	1,351,831	335,574	-	144,453	4,672,596	
Обврски по кредити	4.96%	196,417	19,963	1,896	61,139	217,158	49,761	2,432	548,766	
Останати обврски	-	-	-	-	-	-	-	47,156	47,156	
		196,417	1,999,490	991,513	1,412,970	552,732	49,761	194,189	5,397,072	
Нето каматен ризик		2,999	(281,066)	(633,641)	(424,111)	1,057,368	145,010	476,412	342,971	
31 декември 2008										
Вкупно средства	1.0 – 10.4		1,307,422	281,532	1,143,326	1,904,006	-	973,946	5,610,232	
Вкупно обврски	2.25 – 5.90		2,735,368	638,072	1,108,131	612,981	-	77,425	5,171,977	
Нето каматен ризик			(1,427,946)	(356,540)	35,195	1,291,025	-	896,521	438,255	

Анализа на сензитивноста

Анализата на сензитивноста на каматни стапки е одредена врз основа на изложеноста на Банката каматен ризик на денот на известувањето. Доколку на 31 декември 2010 година каматните стапки би биле повисоки/пониски за 200 процентни поени, а сите други варијабли непроменети, добивката на Банката за годината што завршува на 31 декември 2009 би била пониска/повисока за 6,859 илјади Денари (2008: повисока/пониска 8,765 илјади Денари).

Пазарни ризици (продолжува)

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Управување со ризици од финансирање (продолжува)

Останатите компоненти на капиталот би биле повисоки/пониски за 13,768 илјади Денари (2008: 6,184 илјади Денари).

б) Валутен ризик

Банката е изложена на ризик во однос на ефектите од движењата на нивото на девизни курсеви кои се одразува врз финансиската позиција и готовинскиот тек. Табелата подолу ја сумира нето девизната позиција на Банката на 31 декември 2009 и 2008 година.

	МКД	ЕУР	УСД	Во илјади Денари	
				Останати валути	Вкупно
31 декември 2009					
Средства					
Парични средства и парични еквиваленти	438,819	594,997	127,014	60,509	1,221,339
Хартии од вредност чувани за тргување	9,649	-	-	-	9,649
Кредити и побарувања од комитенти	1,788,978	1,868,080	84	-	3,657,142
Вложувања во хартии од вредност	681,198	80,854	-	-	762,052
Останати побарувања	84,225	2,984	2,652	-	89,861
Вкупно средства	3,002,869	2,546,915	129,750	60,509	5,740,043
Обврски					
Депозити на банки	3,014	125,540	-	-	128,554
Депозити на комитенти	2,528,783	1,956,114	129,536	58,163	4,672,596
Обврски по кредити	5,772	542,994	-	-	548,766
Останати обврски	45,711	1,379	66	-	47,156
Вкупно обврски	2,583,280	2,626,027	129,602	58,163	5,397,072
Нето девизна позиција	419,589	(79,112)	148	2,346	342,971
31 декември 2008					
Вкупно средства	3,277,867	2,071,194	194,507	66,664	5,610,232
Вкупно обврски	2,771,590	2,141,992	197,202	61,193	5,171,977
Нето девизна позиција	506,277	(70,798)	(2,695)	5,471	438,255

Следната табела ја прикажува сензитивноста на Банката на зголемување на Денарот во споредба со странските валути. Анализата на сензитивноста ги вклучува единствено монетарните ставки деноминирани во странска валута на крајот на годината, при што се врши корекција на нивната вредност при промена на курсот на странските валути за 1% и/или 5%. Негативен износ подолу означува намалување на добивката или останатиот капитал, кој што се јавува во случај ако Денарот ја зголеми својата вредност во однос на странските валути за за 1% и/или 5%. При намалување на вредноста на Денарот во однос на странските валути за 1% и/или 5%, ефектот врз добивката или останатиот капитал е еднаков, но со обратен предзнак, како што е прикажано во табелата подолу (во илјади Денари).

	Промена во 2009	Промена во 2008	2009		2008	
			Добивка или загуба		Добивка или загуба	
ЕУР	1%	1%	791	708		
УСД	5%	5%	(7)	135		
Останати валути	1%	1%	(23)	(55)		

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Управување со ризици од финансирање (продолжува)

3.4 Проценка на објективната вредност

Објективна вредност претставува вредност за која едно средство може да биде заменето или некоја обврска подмирена под нормални комерцијални услови. Објективната вредност се одредува врз основа на проценките направени од Раководството, зависно од видот на средството или обврската.

Финансиски инструменти евидентирани по објективна вредност

Банката ги прифати измените на МСФИ 7 - Подобрени обелоденувања за финансиските инструменти кои стапуваат на сила од 1 јануари 2009. Овие измени бараат од Банката да презентира одредени информации за финансиските инструменти евидентирани според објективната вредност во Извештајот за финансиската состојба. Во првата година од примената нема потреба да се презентираат споредбени информации за објавувањата кои се потребни според амандманот. Во согласност со тоа, објавувањето на хиерархијата на објективната вредност се прикажува со состојба на 31 декември 2009 година.

Во следната табела се прикажани финансиските средства измерени според објективната вредност во Извештајот за финансиската состојба во согласност со хиерархијата на објективната вредност. Оваа хиерархија ги групира финансиски средства и обврски во три нивоа кои се базираат на значајноста на влезните податоци користени при мерењето на објективната вредност на финансиските средства. Хиерархијата според објективната вредност е одредена како што следи:

- Ниво 1: котираны цени (некорегирани) на активните пазари за идентични средства или обврски;
- Ниво 2: останати влезни податоци, покрај котираните цени, вклучени во Ниво 1 кои се достапни за набљудување за средството или обврската, или директно (т.е. како цени) или индиректно (т.е. изведени од цени); и
- Ниво 3: влезни податоци за средството или обврската кои не се базираат на податоци достапни за набљудување од пазарот

Нивото, во рамките на кое финансиското средство или обврска е класифицирано, е утврдено врз основа на најниското ниво на значајноста на влезните податоци користени при мерењето на објективната вредност.

Финансиските средства и обврски кои се евидентирани по објективна вредност во Извештајот за финансиската состојба се групирани според нивото на хиерархија на објективната вредност како што следи:

Средства	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Вкупно
Хартии од вредност расположливи за продажба	-	762,050	-	762,050
Хартии од вредност чувани за тргување	9,649	-	-	9,649

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Управување со ризици од финансирање (продолжува)

Проценка на објективната вредност (продолжува)

Финансиски инструменти кои не се евидентирани по објективната вредност

Разликата помеѓу сметководствената вредност и објективната вредност на оние финансиски средства и обврски кои во Извештајот за финансиската состојба не се евидентирани според објективна вредност се прикажани во табелата подолу:

	31 декември 2009		31 декември 2008	
	Нето сметководствена вредност	Објективна вредност	Нето сметководствена вредност	Објективна вредност
Средства				
Парични средства и парични еквиваленти	1,221,339	1,221,339	1,127,272	1,127,272
Кредити и побарувања од банки	-	-	104,690	104,690
Кредити и побарувања од комитенти	3,657,142	3,657,142	3,825,194	3,825,194
Останати побарувања	89,861	89,861	168,884	168,884
Обврски				
Депозити на банки	128,554	128,554	140,388	140,388
Депозити на комитенти	4,672,596	4,672,596	4,335,561	4,335,561
Обврски по кредити	548,766	548,766	633,339	633,339
Останати обврски	49,872	49,872	57,579	57,579

Кредити и побарувања од банки

Побарувањата од банки ги вклучуваат меѓубанкарските пласмани. Објективната вредност на пласманите и т.н. депозити преку ноќ, поради нивната краткорочност, соодветствува со нивната евидентирана вредност.

Кредити и побарувања од комитенти

Кредитите и побарувањата се евидентираат по амортизирана набавна вредност намалена за резервирање поради оштетување. Кредитите и побарувањата имаат претежно флукуирачка каматна стапка. Нивната објективна вредност соодветствува на евидентираната вредност.

Останати финансиски средства

Објективната вредност на монетарните средства што вклучуваат парични средства и еквиваленти се смета дека е приближна на нивната сметководствена вредност поради тоа што се со мала доспеаност.

Кредитите се прикажани по амортизирана вредност нетирани со нивното резервирање поради оштетување. Кредитите одобрени на комитенти имаат претежно флукуирачка каматна стапка. Нивната објективна вредност соодветствува со нивната евидентирана вредност.

Депозити и обврски по кредити

Процентата објективна вредност на депозитите по видување, вклучувајќи ги и некаматносните депозити претставува износ кој треба да се исплати по видување. Објективната вредност на орочените депозити со варијабилни каматни стапки е нивната сметководствена вредност на денот на изготвувањето на извештајот за финансиска состојба.

Обврските по кредити се пресметуваат претежно по флукуирачки каматни стапки и поради прилагодувањето кон каматните стапки сметководствената вредност не е материјално различна од нивната објективна вредност.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Управување со ризици од финансирање (продолжува)

3.5 Управување со капиталот

Цели на Банката во поглед на управувањето со капиталот се да соодветствува со барањата за капитал согласно регулативата на Народна Банка на Република Македонија и да одржи стабилна и квалитетна капитална база која ќе го поддржи развојот на Банката.

Со состојба на 31 декември 2009 година сопствените средства на Банката изнесуваат 895,575 илјади Денари (2008: 966,966 илјади Денари).

3.6 Усогласеност со законските одредби и одредбите од договорите за долгорочни кредити

Со состојба на 31 декември 2009 година, Банката не е во согласност со одредени одредби од договорите за долгорочен кредит склучени со Европската Банка за Обнова и Развој (ЕБОР) и со Европски Фонд за Југоисточна Европа (EFSE).

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)

4 Значајни сметководствени проценки

Банката врши проценки и претпоставки кои влијаат врз објавените износи на средства и обврски во рамките на следната финансиска година. Проценките постојано се предмет на проверка и се базираат на минати искуства и други фактори, вклучувајќи очекувања од идни настани за кои се верува дека се разумни во однос на околностите во кои се јавуваат.

4.1 Оштетување на кредити одобрени на комитенти

Банката месечно го проверува своето кредитно портфолио со цел проценка на неговата оштетеност. При одредувањето на потребата за признавање на загуба од оштетување во Извештајот за сеопфатната добивка, Банката проценува дали постојат евидентни докази кои укажуваат на мерливо намалување во проценетите парични текови од кредитното портфолио пред идентификување на намалувањето на ниво на поединечен кредит во рамките на портфолиото на кредити и побарувања. Раководството употребува проценки базирани на минати искуства поврзани со оштетувањето на средствата со карактеристики на кредитен ризик како и објективни докази на оштетување слични на оние во портфолиото при распоредувањето на идните парични текови. Методологијата и претпоставките кои се користат за проценка на износот и периодот на идните парични текови се проверуваат редовно, со цел намалување на какви било разлики помеѓу проценетите и фактичките загуби.

4.2 Оштетување на вложувања во хартии од вредност расположливи за продажба

Банката утврдува дека постои оштетување кај вложувања во хартии од вредност расположливи за продажба тогаш кога постои значителен пад на објективната вредност под нивото на нивната набавна вредност. Одредувањето на тоа што е значајно или пролонгирано бара соодветна проценка. Во формирањето на оваа проценка, помеѓу останатите фактори, Банката ја оценува нормалната непостојаност кај цените на акциите. Понатаму, оштетувањето може да биде соодветно кога постои доказ за влошување на финансиската состојба на инвеститорот, успешноста на индустрискиот сектор, промени во технологијата, како и оперативните и финансиски парични текови.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)

5 Известување според сегменти**А. Примарни деловни сегменти**

Во илјади Денари

	Работа со население	Корпоративно банкарство	Останато	Неалоцирано	Вкупно
2009					
Нето-приходи/(расходи) од камата	25,552	215,684	(6,217)	-	235,019
Нето-приходи/(расходи) од провизии и надомести	32,933	55,093	(9,160)	-	78,866
Нето-приходи од тргување	-	-	-	2,482	2,482
Останати оперативни приходи	-	-	-	45,376	45,376
Приходи реализирани помеѓу сегментите	-	-	-	-	-
Вкупно приходи по сегмент	58,485	270,777	(15,377)	47,858	361,743
Финансиски резултат по сегмент	58,485	270,777	(15,377)	(376,884)	(62,999)
Данок на добивка	-	-	-	(4,825)	(4,825)
(Загуба) за финансиската година	58,485	270,777	(15,377)	(381,709)	(67,824)
Вкупна актива по сегмент	1,147,062	2,535,388	1,222,330	1,414,547	6,319,327
Неалоцирана актива по сегмент	-	-	-	-	-
Вкупна актива	1,147,062	2,535,388	1,222,330	1,414,547	6,319,327
Вкупно обврски по сегмент	2,880,441	1,651,219	818,257	55,487	5,405,404
Неалоцирани обврски по сегмент	-	-	-	-	-
Вкупно обврски	2,880,441	1,651,219	818,257	55,487	5,405,404
Исправка на вредноста на финансиските средства, на нето-основа	-	-	-	(98,552)	(98,552)
Загуба поради оштетување на нефинансиските средства, на нето-основа	-	-	-	(34,838)	(34,838)
Амортизација	-	-	-	(30,832)	(30,832)
Останати расходи	-	-	-	(260,520)	(260,520)

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)

Известување според сегменти (продолжува)
Примарни деловни сегменти (продолжува)

Во илјади Денари

	Работа со население	Корпоративно банкарство	Останато	Неалоцирано	Вкупно
2008					
Нето-приходи/(расходи) од камата	38,678	184,576	(4,625)	-	218,629
Нето-приходи/(расходи) од провизии и надомести	21,917	55,593	(7,738)	-	69,772
Нето-приходи од тргување	-	-	-	(5,968)	(5,968)
Останати оперативни приходи	-	-	-	49,072	49,072
Приходи реализирани помеѓу сегментите	-	-	-	-	-
Вкупно приходи по сегмент	60,595	240,169	(12,363)	43,104	331,505
Финансиски резултат по сегмент	60,595	240,169	(12,363)	(418,205)	(129,804)
Данок на добивка	-	-	-	-	-
(Загуба) за финансиската година	60,595	240,169	(12,363)	(418,205)	(129,804)
Вкупна средства по сегмент	1,279,890	2,525,668	1,233,004	1,115,162	6,153,724
Неалоцирани средства по сегмент	-	-	-	-	-
Вкупна средства	1,279,890	2,525,668	1,233,004	1,115,162	6,153,724
Вкупно обврски по сегмент	2,518,259	1,678,618	912,412	62,688	5,171,977
Неалоцирани обврски по сегмент	-	-	-	-	-
Вкупно обврски	2,518,259	1,678,618	912,412	62,688	5,171,977
Исправка на вредноста на финансиските средства, на нето-основа	-	-	-	(174,171)	(174,171)
Загуба поради оштетување на нефинансиските средства, на нето-основа	-	-	-	(4,975)	(4,975)
Амортизација	-	-	-	(26,075)	(26,075)
Останати расходи	-	-	-	(256,088)	(256,088)

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)

Известување според сегменти (продолжува)

Б. Секундарни географски сегменти
Денари

Во илјади

	Република Македонија	Земји членки на ЕУ	Европа (оста.)	Земји членки на ОЕЦД	Останато	Вкупно
2009						
Нето-приходи/(расходи) од камата	246,779	(11,854)	94	-	-	235,019
Нето-приходи/(расходи) од провизии и надомести	78,538	328	-	-	-	78,866
Нето-приходи од тргување	2,482	-	-	-	-	2,482
Останати оперативни приходи	45,376	-	-	-	-	45,376
Вкупно приходи по сегмент	373,175	(11,526)	94	-	-	361,743
Финансиски резултат по сегмент	(51,567)	(11,526)	94	-	-	(62,999)
Данок на добивка	(4,825)	-	-	-	-	(4,825)
(Загуба) за финансиската година	(56,392)	(11,526)	94	-	-	(67,824)
Вкупно средства по сегмент	5,597,571	686,344	35,412	-	-	6,319,327
Вкупно средства	5,597,571	686,344	35,412	-	-	6,319,327
Вкупно обврски по сегмент	5,096,460	299,963	1,991	3,769	3,221	5,405,404
Неалоцирани обврски по сегмент	-	-	-	-	-	-
Вкупно обврски	5,096,460	299,963	1,991	3,769	3,221	5,405,404
Исправка на вредноста на финансиските средства, на нето- основа	(98,552)	-	-	-	-	(98,552)
Загуба поради оштетување на нефинансиските средства, на нето- основа	(34,838)	-	-	-	-	(34,838)
Амортизација	(30,832)	-	-	-	-	(30,832)
Останати расходи	(260,520)	-	-	-	-	(260,520)

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)

Известување според сегменти (продолжува)
Секундарни географски сегменти (продолжува)

Во илјади Денари

	Република Македонија	Земји членки на ЕУ	Европа (оста.)	Земји членки на ОЕЦД	Останато	Вкупно
2008						
Нето-приходи/(расходи) од камата	219,401	(2,632)	1,860	-	-	218,629
Нето-приходи/(расходи) од провизии и надомести	68,271	1,501	-	-	-	69,772
Нето-приходи од тргување	(5,968)	-	-	-	-	(5,968)
Останати оперативни приходи	49,072	-	-	-	-	49,072
Вкупно приходи по сегмент	330,776	(1,131)	1,860	-	-	331,505
Финансиски резултат по сегмент	(130,533)	(1,131)	1,860	-	-	(129,804)
(Загуба) за финансиската година	(130,533)	(1,131)	1,860	-	-	(129,804)
Вкупно средства по сегмент	5,493,483	624,085	36,156	-	-	6,153,724
Вкупно средства	5,493,483	624,085	36,156	-	-	6,153,724
Вкупно обврски по сегмент	4,925,722	240,027	2,968	1,197	2,063	5,171,977
Вкупно обврски	4,925,722	240,027	2,968	1,197	2,063	5,171,977
Исправка на вредноста на финансиските средства, на нето-основа	(174,171)	-	-	-	-	(174,171)
Загуба поради оштетување на нефинансиските средства, на нето-основа	(4,975)	-	-	-	-	(4,975)
Амортизација	(26,075)	-	-	-	-	(26,075)
Останати расходи	(256,088)	-	-	-	-	(256,088)

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
 Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2009
 (Сите износи се изразени во илјади Денари освен доколку не е поинаку наведено)

6 Нето приходи / (расходи) од камата

	2009	2008
Приходи од камата		
Нефинансиски друштва	272,266	230,890
Држава	1,359	126
Непрофитни институции кои им служат на домаќинствата	37	10
Банки	32,679	23,492
Домаќинства	164,265	138,163
Нерезиденти	2,057	9,022
(Исправка на вредноста на приходи од камата, на нето-основа)	(19,182)	(34,700)
Наплатени претходно отпишани камати	43,075	7,314
Вкупно приходи од камата	496,556	374,317
Расходи за камата		
Нефинансиски друштва	33,580	32,572
Држава	8,461	1,508
Непрофитни институции кои им служат на домаќинствата	6,256	2,955
Банки	21,099	25,963
Останати финансиски друштва (небанкарски)	18,268	7,551
Домаќинства	145,505	84,039
Нерезиденти	13,818	9,795
Вкупно расходи за камата	246,987	164,383
	249,569	209,934

7 Нето приходи / (расходи) од провизии и надомести

	2009	2008
Приходи од провизии и надомести		
Нефинансиски друштва	65,251	67,259
Држава	336	309
Непрофитни институции кои им служат на домаќинствата	728	346
Банки	987	190
Домаќинства	31,067	20,695
Нерезиденти	3,025	3,174
Вкупно приходи од провизии и надомести	101,394	91,973
Расходи од провизии и надомести		
Нефинансиски друштва	4,063	3,791
Држава	35	35
Банки	8,339	8,032
Останати финансиски друштва (небанкарски)	7,392	8,671
Нерезиденти	2,699	1,672
Вкупно расходи од провизии и надомести	22,528	22,201
	78,866	69,772

8 Нето приходи / (расходи) од хартии од вредност чувани за тргување

	2009	2008
Добивка/(загуба) од промените на објективната вредност на должничките хартии од вредност на нето-основа		
- нереализирана	2,399	(6,039)
Приходи од дивиденда од хартии од вредност чувани за тргување	83	71
	2,482	(5,968)

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2009
(Сите износи се изразени во илјади Денари освен доколку не е поинаку наведено)

9 Нето приходи / (расходи) од курсни разлики

	2009	2008
Реализирани приходи/(расходи) од курсните разлики, на нето-основа	20,085	13,439
Нереализирани приходи/(расходи) од курсните разлики, на нето-основа	(1,850)	2,204
	18,235	15,643

10 Останати приходи од дејноста

	2009	2008
Дивиденда од сопственичките инструменти расположиви за продажба	12,082	21,680
Капитална добивка од продажбата на:		
- недвижности, постројки и опрема	462	43
- преземени средства	11,350	5,729
Приходи од кирии	258	118
Наплатени претходно отпишани побарувања	14	-
Останато	2,975	5,520
	27,141	33,090

11 Исправка на вредноста на финансиски средства, на нето основа

	2009	2008
<i>Расход/(приход) за годината</i>		
Кредити и побарувања од комитенти (Бел. 20)	83,485	21,111
Парични средства и парични еквиваленти (Бел. 17)	(69)	480
Кредити и побарувања од банки (Бел. 19)	-	(200)
Вложувања во хартии од вредност (Бел. 21)	(1,217)	(1,567)
Останати побарувања (Бел. 22)	75,797	130,704
Посебна резерва за вонбилансни изложувања, на нето основа (Бел. 29)	506	2,781
	158,502	153,309

12 Загуби од оштетување на нефинансиски средства, на нето основа

	2009	2008
<i>Расход/(приход) за годината</i>		
Преземени средства (Бел. 23)	34,838	4,975
	34,838	4,975

13 Трошоци за вработените

	2009	2008
Краткорочни користи за вработените		
- Плати	69,566	61,301
- Задолжителни придонеси за социјално и здравствено осигурување	34,671	37,472
	104,237	98,773
Користи по престанокот на вработувањето		
- Користи при пензионирањето	40	33
	40	33
Останато		
- Надомест на вработените врз основа на колективни договори	5,578	12,073
	5,578	12,073
	109,855	110,879

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2009
(Сите износи се изразени во илјади Денари освен доколку не е поинаку наведено)

14 Амортизација

	2009	2008
Амортизација на нематеријалните средства		
Купен софтвер од надворешни добавувачи	2,850	2,925
Останати нематеријални средства	307	-
	3,157	2,925
Амортизација на недвижности, постројки и опрема		
Градежни објекти	7,929	7,908
Транспортни средства	885	677
Мебел и канцелариска опрема	10,415	10,359
Останата опрема	6,673	3,097
Други ставки на недвижности, постројки и опрема	391	335
Вложувања во недвижности, постројки и опрема земени под закуп	1,382	774
	27,675	23,150
	30,832	26,075

15 Останати расходи од дејноста

	2009	2008
Материјали и услуги	69,395	66,838
Трошоци за кирии	31,188	30,295
Премии за осигурување на депозитите	19,349	14,749
Административни и трошоци за маркетинг	14,209	17,941
Трошоци за судски спорови	4,291	2,586
Останати даноци и придонеси	3,431	1,529
Премии за осигурување на имотот и на вработените	2,590	1,371
Останато	5,706	6,840
	150,159	142,149

16 Данок на добивка

Компоненти на данок на добивка

	2009	2008
Тековен данок на добивка	4,825	-
Промени на одложениот данок	(1,860)	1,415
	2,965	1,415

Усогласување

Во продолжение е усогласувањето на вкупниот данок на добивка во Извештајот за сеопфатната добивка за годината која завршува на 31 декември 2009 и 2008 година.

	2009	2008
(Загуба) пред оданочувањето	(62,999)	(84,056)
Данок на добивка согласно со применливата даночна стапка 10% (2008: 10%)	(6,300)	(8,406)
Усогласување за:		
Даночни ефекти на добивка и загуба неопходни за даночни цели	9,265	12,176
Даночно ослободени приходи	-	(2,355)
	2,965	1,415

Признаени одложени даночни обврски

	Средства		Обврски		Нето	
	2009	2008	2009	2008	2009	2008
Кредити и побарувања од комитенти	-	-	-	1,860	-	(1,860)
	-	-	-	1,860	-	(1,860)

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2009
(Сите износи се изразени во илјади Денари освен доколку не е поинаку наведено)

Данок на добивка (продолжува)

Движења на временските разлики во текот на 2009 и 2008 година

Кредити и побарувања од комитенти

01 Јануари 2008	(445)
Признаени во Извештајот за сеопфатна та добивка во текот на 2008 година	(1,415)
31 декември 2008/ 01 Јануари 2009	(1,860)
Признаени во Извештајот за сеопфатната добивка во текот на 2009 година	1,860
31 декември 2009	-

17 Парични средства и парични еквиваленти

	2009	2008
Парични средства во благајна	108,532	148,085
Сметка и депозити во НБРМ, освен задолжителни депозити во странска валута	377,412	224,931
Тековни сметки и трансакциски депозити кај странски банки	184,567	250,937
Тековни сметки и трансакциски депозити кај домашни банки	12,844	6,832
Орочени депозити со период на доспевање до три месеци	307,470	345,568
Останати краткорочни високо ликвидни средства	923	1,243
(Исправка на вредноста)	(1,119)	(1,188)
Вклучено во паричните средства и паричните еквиваленти за потребите на Извештајот за парични текови	990,629	976,408
Задолжителни депозити во странска валута	228,577	149,842
Ограничени депозити	2,133	1,022
	1,221,339	1,127,272
	2009	2008
Движење на исправката на вредноста		
Состојба на 1 јануари	1,188	708
Исправка на вредноста за годината		
- дополнителна исправка на вредноста	2,653	480
- (ослободување на исправката на вредноста)	(2,722)	-
Состојба на 31 декември	1,119	1,188

Со состојба на 31 декември 2009 година, паричните средства и паричните еквиваленти го вклучуваат износот од 348,732 илјади Денари (2008: 268,166 илјади Денари) кој претставува задолжителна резерва во Денари.

Согласно новата Одлука за задолжителна резерва која стапува на сила од 01 јуни 2009 година од страна на Народна Банка на Република Македонија, стапката на задолжителна резерва на Банката изнесува 10% за обврски во домашна валута, 20% за обврски во домашна валута со валутна клаузула и 13% за обврски во странска валута. Основата на задолжителната резерва се утврдува како просек од состојбата на обврските од билансите на банката за секој календарски ден од претходниот месец. Периодот на исполнување на задолжителната резерва е од 11 во тековниот месец до 10 во следниот месец.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2009
(Сите износи се изразени во илјади Денари освен доколку не е поинаку наведено)

Задолжителната резерва во денари на Банката се пресметува како збир на износот утврден од обврските во домашна валута, износот утврден од обврските во домашна валута со валутна клаузула и 23% од износот утврден од обврските во странска валута. Задолжителната резерва во денари Банката ја исполнува на просечно ниво. Задолжителната резерва на Банката во девизи се утврдува на ниво од 77% од износот пресметан од обврските во странска валута. Задолжителната резерва на Банката во девизи се издвојува на посебни девизни сметки на Народна Банка на Република Македонија и се исполнува во евра на фиксно ниво.

Со состојба на 31 декември 2008 година, Банката имаше обврска да одржува задолжителна резерва во Денари на посебни сметки кај Народна Банка на Република Македонија, пресметана по стапка од 10% од просекот на дневните состојби на сметките на девизните обврски кон резиденти и нерезиденти, правни и физички лица за секој календарски ден во текот на претходниот месец. Освен тоа, Банката имаше обврска да одржува задолжителна резерва во девизи на посебни сметки кај Народна Банка на Република Македонија, пресметана по стапка од 10% од просекот на дневните состојби на сметките на девизните обврски кон резиденти и нерезиденти, правни и физички лица за секој календарски ден во текот на претходниот месец. Овие средства не се на располагање за извршување на дневните деловни активности на Банката.

Каматната стапка на задолжителната резерва во Денари во текот на 2009 и 2008 година изнесуваше 2% годишно. Каматна стапка на задолжителната резерва во девизи се пресметува од 15 октомври 2009 година во висина од 0.1% годишно (2008: 0.0%).

Согласно Одлука донесена од страна на НБРМ на 12 јуни 2008 година и последователните измени од 25 декември 2008 година и 28 февруари 2009 година, Банката е должна да издвојува задолжителен депозит на сметка во НБРМ доколку на крајот на месецот (за 2009 година основа за пресметка е 31 декември 2008 година, а за 2008 година основа за пресметка е 31 мај 2008 година), оствари повисок раст на кредитите на населението од дозволените стапки на раст утврдени со Одлуката: јануари 2009 - 0.5%; февруари 2009 - 1.2%; март 2009 - 2.1%; април 2009 - 3.0%; мај 2009 - 4.2%; јуни 2009 - 5.4%; јули 2009 - 6.6%; август 2009 - 7.5%; септември 2009 - 8.3%; октомври 2009 - 9.3%; ноември 2009 - 10.2% и декември 2009 - 11.3%.

За 2008 година следните стапки на раст на кредитите на населението биле валидни во однос на 31 мај 2008 година: јули 2008-5.6%, август 2008-8.0%, септември 2008-10.3%, октомври 2008-12.5%, ноември 2008- 15.1% и декември 2008-18.1%. Каматната стапка на овој депозит изнесува 1% годишно.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
 Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2009
 (Сите износи се изразени во илјади Денари освен доколку не е поинаку наведено)

	2009	2008
Должнички инструменти издадени од банки	6,726	-
Останати должнички инструменти	2,923	2,540
	9,649	2,540
<i>Котирани</i>	9,649	2,540
	9,649	2,540

19 Кредити и побарувања од банки

	2009		2008	
	краткорочни	долгорочни	краткорочни	долгорочни
Орочени депозити, со период на доспевање над три месеци				
- домашни банки	-	-	104,690	-
Вкупно кредити на и побарувања од банки пред исправката на вредноста	-	-	104,690	-
(Исправка на вредноста)	-	-	-	-
	-	-	104,690	-

Движењето на исправката на вредноста за кредити и побарувања од банки е како што следи:

	2009	2008
Движење на исправката на вредноста		
Состојба на 1 јануари	-	200
Дополнителна резервација/ (ослободување) на резервација за годината, нето (Бел . 10)	-	(200)
Состојба на 31 декември	-	-

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2009
(Сите износи се изразени во илјади Денари освен доколку не е поинаку наведено)

20 Кредити и побарувања од комитенти

А. Структура на кредитите и побарувањата од комитенти според видот на должникот

	2009		2008	
	краткорочни	долгорочни	краткорочни	долгорочни
Нефинансиски друштва				
- побарувања по главница	1,392,864	1,267,085	1,311,353	1,365,215
- побарувања врз основа на камати	28,184	-	27,257	-
Држава				
- побарувања врз основа на камати	789	-	789	-
Непрофитни институции кои им служат на домаќинствата				
- побарувања по главница	202	-	250	-
- побарувања врз основа на камати	-	-	3	-
Домаќинства				
- станбени кредити	2,435	84,780	-	90,782
- потрошувачки кредити	106,081	517,710	80,925	659,987
- автомобилски кредити	20,350	166,565	12,571	187,570
- хипотекарни кредити	18,375	114,535	7,848	110,320
- кредитни картички	28,220	97,091	13,227	88,601
- останати кредити	101,210	5,114	74,587	5,491
- побарувања врз основа на камати	14,186	-	13,567	-
Тековна доспеаност	67,739	(67,739)	402,353	(402,353)
Вкупно кредити на и побарувања од комитенти пред исправката на вредноста	1,780,635	2,185,141	1,944,730	2,105,613
(Исправка на вредноста)	(124,814)	(183,820)	(125,127)	(100,022)
	1,655,821	2,001,321	1,819,603	2,005,591

Со состојба на 31 декември 2009 година, нефункционалните кредити вклучени во кредитите и побарувањата по комитенти изнесуваат 481,407 илјади Денари (2008: 336,908 илјади Денари). Нефункционалната камата по овие кредити изнесува 67,002 илјади Денари (2008: 46,858 илјади Денари).

	2009	2008
Движење на исправката на вредноста на поединечна основа		
Состојба на 1 јануари	225,149	204,038
Исправка на вредноста за годината		
- дополнителна исправка на вредноста	83,485	21,111
- (ослободување на исправката на вредноста)	-	-
Состојба на 31 декември	308,634	225,149
Движење на исправката на вредноста на групна основа		
Состојба на 1 јануари	-	-
Исправка на вредноста за годината		
- дополнителна исправка на вредноста	22,244	-
- (ослободување на исправката на вредноста)	(22,244)	-
Состојба на 31 декември	-	-
Вкупно исправка на вредноста на кредитите на и побарувањата од комитенти	308,634	225,149

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2009
(Сите износи се изразени во илјади Денари освен доколку не е поинаку наведено)

Кредити и побарувања од комитенти (продолжува)

Б. Структура на кредитите и побарувањата од комитенти според видот на обезбедувањето

	2009	2008
Првокласни инструменти за обезбедување		
- Парични депозити (во депо и/или ограничени на сметки во банката)	153,516	160,530
Гаранции од физички лица	578,272	596,211
Залог на недвижен имот		
- Имот за сопствена употреба	1,511,435	1,256,279
- Имот за вршење дејност	131,493	401,684
Залог на подвижен имот	485,464	586,647
Останати видови обезбедување	144,361	144,036
Необезбедени	652,601	679,807
	3,657,142	3,825,194

21 Вложувања во хартии од вредност

а. Хартии од вредност расположливи за продажба

	2009	2008
<i>Должнички хартии од вредност</i>		
Благајнички записи	607,537	309,207
Државни записи	80,854	-
	688,391	309,207
Некотирани	688,391	309,207
<i>Сопственички инструменти</i>		
Сопственички инструменти издадени од банки	24,828	24,828
Останати сопственички инструменти	125,441	125,441
	150,269	150,269
Котирани	95,941	95,941
Некотирани	54,328	54,328
Вкупно вложувања во финансиските инструменти расположливи за продажба пред исправката на вредноста	838,660	459,476
(Исправка на вредноста)	(76,610)	(77,827)
	762,050	381,649

Движењето на исправката на вредноста за финансиски средства расположливи за продажба е како што следи:

	2009	2008
Движење на исправката на вредноста		
Состојба на 1 јануари	77,827	79,394
Исправка на вредноста за годината		
- дополнителна исправка на вредноста	39	-
- (ослободување на исправката на вредноста)	(1,256)	(1,567)
Состојба на 31 декември	76,610	77,827

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2009
(Сите износи се изразени во илјади Денари освен доколку не е поинаку наведено)

Вложувања во хартии од вредност (продолжува)

б. Хартии од вредност кои се чуваат до доспевање

	2009	2008
<i>Должнички хартии од вредност</i>		
Државни записи	2	2
Котирани	2	2
Вкупно вложувања во финансиските инструменти кои се чуваат до доспевање пред исправката на вредноста	2	2
Вкупно вложувања во финансиските инструменти кои се чуваат до доспевање намалени за исправката на вредноста	2	2

Благајничките записи издадени од НБРМ се со рок на доспевање од 28 дена (2008: 28 дена) и каматни стапки во висина од 8.50% годишно (2008: од 4.83% до 4.98% годишно).

22 Останати побарувања

	2009	2008
Побарувања од купувачите	13,613	13,066
Побарувања за провизии и надомести	5,083	3,570
Побарувања од вработените	2,051	-
Побарувања за данок на добивка	-	13,760
Останати побарувања		
- Сомнителни и спорни побарувања	235,969	235,969
- Материјали и ситен инвентар	7,064	6,912
- Побарувања за повеќе платен персонален данок	4,199	4,199
- Побарувања од осигурителни компании	1,268	9,739
- Пресметани трошоци кон Тетекс АД Тетово	3,296	3,296
- Побарувања во девизи	2,122	5,305
- Останато	30,995	13,070
Вкупно останати побарувања пред исправката на вредноста	305,660	308,886
(Исправка на вредноста)	(215,799)	(140,002)
	89,861	168,884
	2009	2008
Движење на исправката на вредноста		
Состојба на 1 јануари	140,002	9,298
Исправка на вредноста за годината		
- дополнителна исправка на вредноста	237,596	130,704
- (ослободување на исправката на вредноста)	(161,799)	-
Состојба на 31 декември	215,799	140,002

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
 Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2009
 (Сите износи се изразени во илјади Денари освен доколку не е поинаку наведено)

23 Преземени средства

	Земјиште	Градежни објекти	Опрема	Станбени објекти и станови	Останато	Вкупно
Набавна вредност						
На 1 јануари 2008	-	159,796	16,317	6,965	59,791	242,869
Преземени во текот на годината (Продадени во текот на годината)	-	10,285	752	4,696	842	16,575
	-	(19,177)	-	(1,214)	(89)	(20,480)
На 31 декември 2008	-	150,904	17,069	10,447	60,544	238,964
На 1 јануари 2009						
Преземени во текот на годината (Продадени во текот на годината)	-	150,904	17,069	10,447	60,544	238,964
(Пренос на сопствени средства)	-	47,246	756	17,150	2,901	68,053
	-	(29,779)	-	(1,679)	(1,353)	(32,811)
	-	-	-	-	-	-
На 31 декември 2009	-	168,371	17,825	25,918	62,092	274,206
Оштетување						
На 1 јануари 2008	-	1,194	266	-	-	1,460
Загуба поради оштетување (Белешка 13)	-	-	1,893	-	3,082	4,975
(Пренос на сопствени средства)	-	(1,194)	-	-	-	(1,194)
На 31 декември 2008	-	-	2,159	-	3,082	5,241
На 1 јануари 2009	-	-	2,159	-	3,082	5,241
Загуба поради оштетување (Белешка 11 и 13)	-	-	1,220	473	33,145	34,838
(Пренос на сопствени средства)	-	-	-	-	-	-
На 31 декември 2009	-	-	3,379	473	36,227	40,079
Сегашна сметководствена вредност						
На 01 јануари 2008	-	158,602	16,051	6,965	59,791	241,409
На 31 декември 2008	-	150,904	14,910	10,447	57,462	233,723
На 31 декември 2009	-	168,371	14,446	25,445	25,865	234,127

Со состојба на 31 декември 2009 година преземените средства врз основа на ненаплатени побарувања вклучуваат имот со вкупна сметководствена вредност од 112,615 илјади Денари, за кои на Банката не и се издадени имотни листови. За тој имот Банката поседува други соодветни документи за сопственост (поседовни листови, договори за купопродажба, решенија за градба) кои се во согласност со Законот за сопственост.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
 Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2009
 (Сите износи се изразени во илјади Денари освен доколку не е поинаку наведено)

24 Нематеријални средства

Со состојба на 31 декември 2009 година, нематеријалните средства во целост се состојат од купен софтвер од надворешни добавувачи и други интерно развиени нематеријални средства. Движењата во евидентираната вредност за разгледуваните периоди е како што следи:

	Купен софтвер од надворешни добавувачи	Останати нематеријални средства	Вкупно
Набавна вредност			
Состојба на 1 јануари 2008	21,615	-	21,615
Зголемувања преку нови набавки (Оттуѓување и отпис)	2,253 (2,787)	-	2,253 (2,787)
Состојба на 31 декември 2008	21,081	-	21,081
Состојба на 1 јануари 2009	21,081	-	21,081
Зголемувања преку нови набавки	4,469	3,529	7,998
Состојба на 31 декември 2009	25,550	3,529	29,079
Амортизација и оштетување			
Состојба на 1 јануари 2008	15,056	-	15,056
Амортизација за годината (Оттуѓување и отпис)	2,925 (2,787)	-	2,925 (2,787)
Состојба на 31 декември 2008	15,194	-	15,194
Состојба на 1 јануари 2009	15,194	-	15,194
Амортизација за годината	2,850	307	3,157
Загуба поради оштетување во текот на годината (Ослободување на загубата поради оштетување во текот на годината)	- -	-	-
(Оттуѓување и отпис)	-	-	-
Состојба на 31 декември 2009	18,044	307	18,351
Нето сметководствена вредност			
На 1 јануари 2008	6,559	-	6,559
На 31 декември 2008	5,887	-	5,887
На 31 декември 2009	7,506	3,222	10,728

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2009
(Сите износи се изразени во илјади Денари освен доколку не е поинаку наведено)

25 Недвижности, постројки и опрема

А. Усогласување на сегашна сметководствена вредност

	Земјиште	Транспортни средства	Мебел и канцелар. опрема	Останата опрема	Други ставки на недвижности, постројки и опрема	Недвижности, постројки и опрема во подготовка	Вложувања во нематеријални средства земени под закуп	Вкупно
Набавна вредност								
Состојба на 1 јануари 2008	306,472	10,318	91,886	18,315	2,265	4,492	2,137	435,885
Зголемувања	6,846	-	12,825	14,970	1,582	-	3,330	39,553
(Оттуѓување и отпис)	-	(373)	(2,875)	-	(2)	-	-	(3,250)
Останати преноси	-	-	-	-	-	(2,170)	-	(2,170)
На 31 декември 2008	313,318	9,945	101,836	33,285	3,845	2,322	5,467	470,018
Состојба на 1 јануари 2009	313,318	9,945	101,836	33,285	3,845	2,322	5,467	470,018
Зголемувања	-	2,898	2,986	2,469	255	-	2,637	11,245
(Оттуѓување и отпис)	-	(5,343)	(650)	-	-	-	-	(5,993)
Останати преноси	-	-	-	-	-	2,181	-	2,181
Состојба на 31 декември 2009	313,318	7,500	104,172	35,754	4,100	4,503	8,104	477,451
Амортизација и оштетување								
Состојба на 1 јануари 2008	43,758	8,030	67,520	7,721	287	-	324	127,640
Амортизација за годината	7,908	677	10,359	3,097	335	-	774	23,150
(Оттуѓување и отпис)	-	(373)	(2,875)	-	(2)	-	-	(3,250)
Состојба на 31 декември 2008	51,666	8,334	75,004	10,818	620	-	1,098	147,540
Состојба на 1 јануари 2009	51,666	8,334	75,004	10,818	620	-	1,098	147,540
Амортизација за годината	7,929	885	10,415	6,673	391	-	1,382	27,675
(Оттуѓување и отпис)	-	(5,290)	(604)	-	-	-	-	(5,894)
Состојба на 31 декември 2009	59,595	3,929	84,815	17,491	1,011	-	2,480	169,321
Нето сметководствена вредност								
На 1 јануари 2008	262,714	2,288	24,366	10,594	1,978	4,492	1,813	308,245
На 31 декември 2008	261,652	1,611	26,832	22,467	3,225	2,322	4,369	322,478
На 31 декември 2009	253,723	3,571	19,357	18,263	3,089	4,503	5,624	308,130

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
 Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2009
 (Сите износи се изразени во илјади Денари освен доколку не е поинаку наведено)

Недвижности, постројки и опрема (продолжува)

Градежните објекти на Банката на 31 декември 2009 година вклучуваат имот со вкупно сметководствена вредност од 5,253 илјади Денари, за кој на Банката не и се издадени имотни листови, бидејќи овој имот на Банката е во катастарски општини во кои сеуште не е воспоставена евиденција на имотни листови. За тој имот Банката поседува други соодветни документи за сопственост (поседовни листови, договори за купопродажба, решенија за градба) кои се во согласност со Законот за сопственост.

Со состојба на 31 декември 2009 и 2008 година, Банката нема оптоварувања врз недвижностите и опремата.

26 Депозити на банки

	2009		2008	
	краткорочни	долгорочни	краткорочни	долгорочни
Тековни сметки				
- Домашни банки	4	-	252	-
	4	-	252	-
Орочени депозити				
- Домашни банки	36,645	-	140,111	-
- Странски банки	91,760	-	-	-
	128,405	-	140,111	-
Камата				
- Домашни банки	42	-	25	-
- Странски банки	103	-	-	-
	145	-	25	-
	128,554	-	140,388	-

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2009
(Сите износи се изразени во илјади Денари освен доколку не е поинаку наведено)

27 Депозити на комитенти

	2009		2008	
	краткорочни	долгорочни	краткорочни	долгорочни
<i>Нефинансиски друштва</i>				
- Тековни сметки	493,805	-	644,907	-
- Депозити по видување	1,242	-	11,115	-
- Орочени депозити	449,652	-	705,553	-
- Ограничени депозити	83,262	-	19,554	416
- Камата	2,300	-	1,802	-
	1,030,261	-	1,382,931	416
<i>Држава</i>				
- Тековни сметки	18,749	-	16,303	-
- Депозити по видување	819	-	819	-
- Орочени депозити	90,554	-	114,913	-
- Ограничени депозити	38	-	-	-
- Камата	651	-	666	-
	110,811	-	132,701	-
<i>Непроф. инст. кои им служат на домаќ.</i>				
- Тековни сметки	42,120	-	45,471	-
- Орочени депозити	103,521	-	75,171	7,000
- Ограничени депозити	2,241	-	-	-
- Камата	333	-	203	-
	148,215	-	120,845	7,000
<i>Финансиски друштва, освен банки</i>				
- Тековни сметки	10,498	-	7,943	-
- Депозити по видување	-	-	-	-
- Орочени депозити	387,176	88,988	128,689	26,000
- Ограничени депозити	2,945	-	-	-
- Камата	3,486	-	928	-
	404,105	88,988	137,560	26,000
<i>Домаќинства</i>				
- Тековни сметки	332,154	-	259,701	-
- Депозити по видување	270,666	-	360,476	-
- Орочени депозити	1,406,477	675,236	1,758,571	127,719
- Ограничени депозити	105,199	75,338	-	-
- Камата	6,022	-	5,038	-
	2,120,518	750,574	2,383,786	127,719
<i>Нерезиденти, освен банки</i>				
- Тековни сметки	15,823	-	15,554	-
- Орочени депозити	-	-	65	-
- Ограничени депозити	3,301	-	984	-
	19,124	-	16,603	-
<i>Тековна доспеаност</i>	503,988	(503,988)	34,939	(34,939)
	4,337,022	335,574	4,209,365	126,196

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2009
(Сите износи се изразени во илјади Денари освен доколку не е поинаку наведено)

28 Обврски по кредити

А. Структура на обврските по кредити според видот на обврската и секторот на давателот

	2009		2008	
	краткорочни	долгорочни	краткорочни	долгорочни
Банки				
- Резидентни				
Обврски по кредити	-	345,209	30,000	366,716
Камата	3,288	-	3,675	-
- Нерезидентни				
Обврски по кредити	-	76,467	-	107,472
Камата	101	-	318	-
	3,389	421,676	33,993	474,188
Држава				
Обврски по кредити	-	2,312	-	2,312
	-	2,312	-	2,312
Финансиски друштва, освен банки				
Обврски по кредити	-	119,950	-	122,825
Камата	1,439	-	21	-
	1,439	119,950	21	122,825
Тековна доспеаност	139,380	(139,380)	112,540	(112,540)
	144,208	404,558	146,554	486,785

Б. Обврски по кредити според кредитодавателот

	2009		2008	
	краткорочни	долгорочни	краткорочни	долгорочни
<i>Домашни извори:</i>				
Банки	3,288	345,209	33,675	366,716
Држава	-	2,312	-	2,312
	3,288	347,521	33,675	369,028
<i>Странски извори:</i>				
Банки	101	76,467	318	107,472
Финансиски друштва, освен банки	1,439	119,950	21	122,825
	1,540	196,417	339	230,297
Тековна доспеаност	139,380	(139,380)	112,540	(112,540)
	144,208	404,558	146,554	486,785

29 Посебна резерва и резервирања

Посебна резерва за
вонбилансни кредитни
изложености

На 01 јануари 2008	2,329
Дополнителна резервација за годината	2,781
Состојба на 31 декември 2008	5,110
Состојба на 01 јануари 2009	5,110
Дополнителна резервација за годината	4,422
(искористени резервирања во текот на годината)	(3,916)
Состојба на 31 декември 2009	5,616

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2009
(Сите износи се изразени во илјади Денари освен доколку не е поинаку наведено)

30 Останати обврски

	2009	2008
Обврски кон добавувачите	18,691	31,674
Добиени аванси	8,114	7,614
Обврски за данок на добивка	2,716	84
Обврски за провизиите и надоместите	18	18
Пресметани трошоци	1	5
Обврски кон добавувачите		
- Други обврски по преземени средства	7,898	7,098
- Обврски по основ на распределба на добивка	3,028	3,057
- Обврски по основ на заокружување на акции	2,908	2,908
- Чланарина за физички лица	1,849	17
- Други обврски во девизи	998	935
Останато	3,651	4,169
	49,872	57,579

31 Акционерски капитал

Со состојба на 31 декември 2009 и 2008 година, вкупниот акционерски капитал на Банката изнесува 907,888 илјади Денари и истиот се состои од 907,888 одобрени и во целост платени обични акции. Номиналната вредност по акција изнесува 1,000 Денари.

Со состојба на 31 декември 2009 и 2008 година, следните акционери имаат сопственост која надминува 5% од вкупните издадени акции со право на глас:

	Акционерски капитал		Право на глас	
	2009	2008	2009	2008
Тетекс АД Тетово и поврзани страни	397,811	397,811	43.82%	43.82%
Европска Банка за реконструкција и развој	226,972	226,972	25.00%	25.00%

32 Заработка по акција

Основната заработувачка по акција е пресметана така што нето добивката за годината која припаѓа на обичните акционери се дели со пондерираниот просечен број на обични акции во текот на годината.

	2009	2008
(Загуба) која припаѓа на акционерите	(110,858)	(116,331)
Намалено за: дивиденди за приоритетните акции	-	-
Нето добивка која припаѓа на имателите на обични акции	(110,858)	(116,331)
Пондериран просечен број на обични акции	907,888	907,888
Основна заработка по акција (Денари по акција)	(122)	(128)

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2009
(Сите износи се изразени во илјади Денари освен доколку не е поинаку наведено)

33 Потенцијални и преземени обврски

	2009	2008
Гаранции		
- Во денари	217,342	194,902
- Во странска валута	33,057	22,558
- Во денари со странска клаузула	64,275	-
Чинидбени гаранции		
- Во денари	36,901	52,782
- Во странска валута	3,434	8,469
Непокриени акредитиви		
- Во странска валута	3,568	12,932
Неискористени пречекорувања по тековни сметки	77,133	24,703
Неискористени пречекорувања по кредитни картички	62,140	68,446
Останати потенцијални и преземени обврски (покриени и непокриени)	4,555	-
Издаден покриен колатерал	37,311	15,109
Покриени акредитиви	-	3,227
Вкупно потенцијални и преземени обврски пред посебна резерва	539,716	403,128
(Посебна резерва)	(5,616)	(5,110)
	534,100	398,018

Судски спорови

Со состојба на 31 декември 2009 година, судските постапки покренати против Банката изнесуваат вкупно 445,542 илјади Денари. Не е евидентирано резервирање на денот на извештајот за финансиска состојба, бидејќи професионалните правни совети покажуваат дека нема веројатност за појава на значителни загуби. Освен тоа, разни правни дејствија и побарувања може да се појават во иднина против Друштвото од правните спорови и побарувања кои може да се јават во текот на редовното деловно работење. Поврзаните ризици се анализирани од веројатноста за нивна појава. Иако резултатот од оваа проблематика не може секогаш со сигурност да се утврди, Раководството на Банката верува дека нема да резултираат во материјално значајни обврски.

Даночен ризик

Финансиските извештаи и сметководствената евиденција на Банката подлежат на даночна контрола од страна на даночните власти во периодот од 5 години по поднесувањето на даночниот извештај за финансиската година и можат да предизвикаат дополнителни даночни обврски. Според проценките на Раководството на Банката не постојат било какви дополнителни услови од кои можат да произлезат потенцијално материјално значајни обврски по овој основ.

Капитални обврски

Не се евидентирани капитални обврски на датумот на Извештајот за финансиската состојба кои не се веќе признати во финансиските извештаи.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2009
(Сите износи се изразени во илјади Денари освен доколку не е поинаку наведено)

34 Доверителски активности

Банката управува со средства во име и за сметка на трети лица наменети за купување на државни записи и обврзници или одобрување на кредити на комитенти. Истите не се во сопственост на Банката и не се признаени во Извештајот за финансиската состојба. Банката не е изложена на кредитен ризик од овие пласмани.

На 31 декември 2009 година износот на вкупните средства по работи во име и за сметка на трети лица изнесуваат 28,100 илјади Денари (2008: 40,828 илјади Денари).

35 Пензиски планови

Банката нема дефинирано планови за надомести при пензионирање или опции за надоместување базирани на акции со состојба на 31 декември 2009 и 2008 година. Раководството смета дека сегашната вредност на идните обврски кон вработените во врска со надоместите при пензионирање и јубилејни награди не е од материјално значење за финансиските извештаи со состојба на 31 декември 2009 и 2008 година.

36 Трансакции со поврзани страни

Во согласност со Законот за Банки како поврзани страни со Банката се: лица со посебни права и одговорности во Банката и со нив поврзаните лица, акционери со квалификувано учество во Банката (директно или индиректно поседување на најмалку 5% од вкупниот број на акции или од издадените акции со право на глас во Банката или овозможуваат значително влијание врз управувањето на Банката) и со нив поврзаните лица, како и одговорните лица на тие акционери - правни лица, подружници на Банката и други лица со кои Банката има блиски врски.

Банката кредитира, врши работи на платен промет и депонира средства на претпријатија и финансиски институции со кои е поврзана. Раководството на Банката смета дека овие трансакции се вршат врз нормални пазарни услови и во нормалниот тек на деловните активности.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
 Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2009
 (Сите износи се изразени во илјади Денари освен доколку не е поинаку наведено)

Трансакции со поврзани страни (продолжува)

Салдата и обемот на трансакциите со поврзаните субјекти и со Клучниот раководен персонал на Банката со состојба на и за годините што завршуваат на 31 декември 2009 и 2008 година, се како што следи:

Извештај за финансиската состојба

	Раководен кадар на банката	Останати поврзани страни	Вкупно
Состојба на 31 декември 2009			
Средства			
Тековни сметки	573	-	573
Кредити и побарувања			
- хипотекарни кредити	1,758		1,758
- потрошувачки кредити	2,592		2,592
- останати кредити и побарувања	480	265,578	266,058
(Исправка на вредноста)	(47)	(187,598)	(187,645)
	5,356	77,980	83,336
Обврски			
Депозити	21,869	270,881	292,750
	21,869	270,881	292,750
Потенцијални обврски			
Издадени гаранции	-	1,871	1,871
Останати потенцијални обврски	2,882	172	3,054
	2,882	2,043	4,925

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2009
(Сите износи се изразени во илјади Денари освен доколку не е поинаку наведено)

Трансакции со поврзаните страни (продолжува)
Извештај за финансиската состојба (продолжува)

	Раководен кадар на банката	Останати поврзани страни	Вкупно
Состојба на 31 декември 2008			
Средства			
Кредити и побарувања			
- хипотекарни кредити	1,495	-	1,495
- потрошувачки кредити	2,976	-	2,976
- останати кредити и побарувања	1,254	285,444	286,698
(Исправка на вредноста)	(52)	(118,285)	(118,337)
	5,673	167,159	172,832
Обврски			
Обврски за тргување	53,869	172,987	226,856
	53,869	172,987	226,856
Потенцијални средства			
Останати потенцијални средства	2,407	29,359	31,766
	2,407	29,359	31,766

Б. Приходи и расходи кои произлегуваат од трансакциите со поврзани страни

	Раководен кадар на банката	Останати поврзани страни	Вкупно
2009			
Приходи			
Приходи од камата	1,129	3,624	4,753
Приходи од провизии и надомести	27	809	836
	1,156	4,433	5,589
Расходи			
Расходи за камата	760	6,336	7,096
Исправка на вредноста на финансиските средства, на нето-основа	(5)	69,313	69,308
	755	75,649	76,404
2008			
Приходи			
Приходи од камата	933	4,263	5,196
Приходи од провизии и надомести	52	1,214	1,266
	985	5,477	6,462
Расходи			
Расходи за камата	269	4,665	4,934
Исправка на вредноста на финансиските средства, на нето-основа	18	115,358	115,376
	287	120,023	120,310

В. Надомести на раководниот кадар на Банката

	2009	2008
Краткорочни користи за вработените	30,116	31,249
Користи поради престанок на вработувањето	2,826	-
Останато	61	593
	33,003	31,842

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2009
(Сите износи се изразени во илјади Денари освен доколку не е поинаку наведено)

37 Настани по датумот на известувањето

По 31 декември 2009 година - датумот на известувањето, до денот на одобрувањето на овие финансиски извештаи, нема настани кои би предизвикале корекција на финансиските извештаи, ниту пак настани кои се материјално значајни за објавување во овие финансиски извештаи.

Grant Thornton

www.grant-thornton.com.mk